

MARTINSKÝ Evanjelik

2005/1-2

ROČNÍK 12

V ten istý prvý deň po sobote, keď už bola tma a dvere,
kde boli učeníci, boli zatvorené zo strachu pred Židmi,
prišiel Ježiš a postaviac sa do prostriedku, riekol im:
Pokoj vám!

Christos voskres! Kristus vstal z mŕtvych!
Evanjelický a. v. cirkevný zbor v Martine blahoželá
na Veľkú noc 2005

všetkým svojim členom a priaznivcom pozdravom vzkrieseného Pána:
Pokoj vám, drahé sestry a bratia!

Pán Bůh jest má síla i doufání

Pán Bůh jest má síla i doufání,
potěšení, ve všem mém zarmoucení;
jít v Jeho moci, ve dne také v noci
hledám pomoci.

V Něm jsem živ, smrti se nic nebojím;
tím se kojím, že vždy při Něm ostojím;
neumru věčně, tím jsem jist bezpečně
a dostatečně.

Neodloučí mne zde nic od Něho!
Doufám v Něho, neb mám svou bytnost z Něho;
On mne spravuje;
řídí, ochraňuje i opatruje.

Proto, živ jsa, budu Ho chváliti,
velebiti, skutky Jeho sláviti!
Řeknu vesele: Nuž, duše má, směle
chval Stvořitele!

STAROČESKÁ LUTERSKÁ

ZPĚVNÍK EVANJELICKÝ,
ANEŽ: PÍSNĚ DUCHOVNÍ, STARÉ I NOVÉ
606

Napokon posilňujte sa v Pánu a v moci Jeho sily. Oblečte sa v celú výzbroj Božiu, aby ste mohli obstáť proti úkladom diabla. Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám a mocnostiam, proti pánom sveta tejto temnosti, proti zlým duchom v nebesiach. Preto vezmite na seba celú výzbroj Božiu, aby ste mohli odolať v zlý deň, všetko prekonať a obstáť. Stojte teda: bedrá si opášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti a obujte si hotovosť k evanjeliu pokoja. Nadovšetko vezmite si štít viery, aby ste ním mohli uhasiť všetky ohnivé šípy tohto nešlachetníka. Vezmite si aj prilbu spasenia a meč Ducha, ktorým je slovo Božie. V každom čase všetkých modlitieb a prosieb modlite sa v Duchu; bďte pritom vytrvalé a proste za všetkých svätých aj za mňa, aby mi bola daná reč, keď otvorím ústa, zvestovať zjavné tajomstvo evanjelia, pre ktoré som poslom v putách, aby som ho otvorene hlásal, ako mi aj treba hovoriť.

Ef 6, 10-20

Milé sestry a bratia,

súčasná spoločenská situácia nie je voči kresťanskej cirkvi priaznivo naklonená. Vnímame čoraz viac útokov proti cirkvi zvonku a v tej našej aj nejednotu vo vnútri. Preto je potrebné viac ako inokedy vstúpiť s plným nasadením do zápasu o evanjelium Ježiša Krista. Slovmi apoštola Pavla – vziať na seba plnú výzbroj Božiu. Prv než sa podrobnejšie zameriame na jednotlivé súčasti tejto výzbroje, všimnime si dve osobnosti z histórie nášho cirkevného zboru, ľudí, ktorí touto výzbrojou disponovali a požeňnane ju používali v neohrozenom zápase za Ježiša Krista.

Prvým bol farár Ondrej Plachý. 250. výročie jeho narodenia sme si pripomenuli 18. januára. Zaslúžil sa o vybudovanie kostola, školy a fary. Pôsobil v historicky výnimočnej situácii, keď si evanjelici na základe patentu cisára Jozefa II. mohli zakladať nanovo zbory a postaviť potrebné budovy. Martinskí evanjelici, oduševnení svojím farárom, išli až na hranicu možného, takmer po vlastné finančné zruinovanie, aby si zriadili svoj zbor.

Ondrej Plachý bol človek vrúcneho ducha a prenikavého intelektu. Miloval Božie slovo, ktoré horlivo kázal a vyučoval, skladal duchovné piesne, zostavil dve knihy modlitieb. Bol zakladateľom časopisu Staré noviny literného umění, v ktorom reflektoval duchovný, kultúrny a vedecký život Slovenska. Bol členom Učenej spoločnosti, v rámci ktorej sa stretával s okolitými farármi a vzdelancami. Uvedomovali si, akú nesmierne dôležitú úlohu pre národ má živá viera a vzdelanie. Škola, o ktorej vybudovanie sa zaslúžil, mala takmer sto žiakov, čo bol na tie časy výnimočný počet. Keď bolo možné k nášmu tolerančnému kostolu pristavať drevenú vežičku, vložil Ondrej Plachý posolstvo budúcim generáciám. V ňom okrem iného spomenul: „My žijeme časy drevené, ale vy budete žiť časy zlaté.“ Akoby týmto výrokom a svojím odkazom milovať a pracovať predznačil vývoj martinského cirkevného zboru do budúcnosti.

O sto rokov neskôr – 6. januára 1855 – sa narodila E. M. Šoltéssová, ktorá pokračovala v tomto zápase. Zaslúžila sa o vybudovanie vzdelávacieho inštitútu pre ženy – Štefánikovo ústavu. Vchod do tejto budovy na martinskej akropole je postavený v jednej línii s vchodom do nášho kostola, aby aj takto pripomínal myšlienku – obojstranné vzdelanie je založené na viere a láske k Bohu.

Spomínané osobnosti boli ľudia pevní vo viere, vzdelaní a pracovití, žili láskou k Bohu a k ľuďom. Cítíme dnes ako veľké privilegium, že sa už čo-to zlaté zablýsklo v našom cirkevnom zbere. Jeho oživenie po páde bývalého režimu, Biblická škola – na mieste tej Plachého, z trosiek sa pozviechalo staré patronátne gymnázium, vznikla nová evanjelická základná škola. Milovať a pracovať – rezonuje v každom z týchto diel. Máme za čo byť vďační. Najmä však máme o čo zápasiť.

Dnešný prečítaný text nás hneď v úvode vyzýva: Hľadajte svoju silu v moci Pánovej. Teda sila k životu v láske, múdrosti a pracovitosti nie je z nás, ale z Boha. Preto apoštol Pavol vyzýva: „Oblečte na seba celú výzbroj Božiu.“ Oblečenie je to, čo nás charakterizuje, je súčasťou našej identity. Hovorí o tom známe príslovie: Šaty robia človeka. To, čo z nás robí Božích ľudí, čo je našou identitou a charakteristikou, je Božia výzbroj. V nej môžeme obstáť voči úkladom diabla. Moc zlého je obrovská. Ten Zlý si robí nárok na nás, aby nás odviezol od Boha.

Ježiš berie moc zla veľmi vážne. Súčasťou Jeho poslania bolo vyháňať demony a oslobodzovať ľudí z pút diabla a moci zla. Preto aj apoštol charakterizuje náš zápas ako boj nie proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám a mocnostiam, proti pánom sveta tejto temnosti, proti zlým duchom v nebesiach. Predstavuje Božieho protivníka ako nesmierne silného a nebezpečného nepriateľa. V zápase s ním je potrebná plná výzbroj. Nie čiastočná, nie hocijaká, ale plná. Túto výzbroj charakterizuje takto:

1. „Bedrá si opášte pravdou.“ Poznáme, aké neprijemné je seknutie v krížoch. Človek je ubolený, zohnutý, meravý. Vzpierači pri dvíhaní veľmi ťažkých hmotností používajú kožený bedrový pás. Pravda je takýmto bedrovým pásom. Udržiava človeka vzpriameného aj napriek vážnym ťažkostiam. Nemusí sa zohnúť pod náporom klamstva.

2. „Oblečte si pancier spravodlivosti.“ Aké je dôležité byť pevne obrnený proti nepravdivosti, svedčí aj množstvo korupčných škandálov v našej krajine. Nepodľahnúť napr. desaťmiliónovému úplatku si vyžaduje nielen pevný, ale vyslovene opancierovaný charakter.

3. „Obujte si hotovosť k evanjeliu pokoja.“ Kedysi sme ako pionieri museli na zvolanie vedúceho: „Buď pripravený!“ odpovedať „Vždy pripravený.“ Tieto časy sú našťastie za nami, predsa však nás podobnou výzvou nabáda dnešný text: Buď vždy pripravený šíriť evanjelium! Apoštol Pavol hovorí: Zvestuj evanjelium vhod aj nevhod, teda či je doba taká alebo onaká, či sa ti chce alebo nie, akýchkoľvek poslucháčov máš – buď hotový k zvesti evanjelia.

4. „Vezmite si štít viery.“ Kedysi boli zápalné šípy mimoriadne nebezpečnou zbraňou. Bolo treba účinné štíty. Dnes sa hovorí o štítoch vesmírnych a o medzikontinentálnych strelách. Viac ako takéto je štít viery, ktorý ochráni pred tou najnebezpečnejšou strelou – ohnivým šípom toho nešľachetníka – pokušením, ktoré nás spaľuje.

5. „Vezmite si prilbu spasenia.“ Ak je človek ohrozený úrazom, chráni si predovšetkým najcitlivejšie a najzraniteľnejšie miesto, a tým je hlava. Spasenie, ktoré máme v Pánovi Ježišovi Kristovi nás chráni v tom, čo je pre nás najcitlivejšie a najzraniteľnejšie. Mať takúto prilbu je stáloú nutnosťou.

6. „Vezmite si meč Ducha.“ V liste Židom sa o tomto meči píše, že je dvojsečný a preniká do nášho najhlbšieho vnútra. Je to Božie slovo, ktoré má takúto moc – mení vnútro človeka. Bez meča sa nedá ísť do boja. Bez Božieho slova nie je mož-

né zápasíť so zlým. Božie slovo je v moci Ducha zbraňou, ktorú Pán Ježiš Kristus tak účinne použil aj pri pokúšaní na púšti. Ďalej apoštol vyzýva k vytrvalým a verným modlitbám. Byť spojení v Duchu na modlitbách je úžasné privilegium spoločenstva kresťanov. Ako jeden celok oveľa ľahšie odolávajú zlému.

Proti týmto apoštolovým výzvam môže niekto namietať: Dobre sa mu hovorí, keď má za sebou takú úspešnú misiu, množstvo zachránených ľudí a živých cirkevných zborov. Takému človeku je nadšenie vlastné. Treba si však všimnúť záver tohto textu, kde apoštol spomína, že kvôli otvorenej zvesti evanjelia je poslom v putách, teda píše svoj list vo väzení. Práve kritické podmienky najlepšie preverujú našu pripravenosť v zápase so zlým. Možno aj my sedíme v tých svojich väzeniach strachu, neistoty, choroby, sklamaní... Boh nás vyzýva napriek ťaživej situácii osobnej, cirkevnej a spoločenskej nevzdávať sa, ale vzdorovať a zápasíť v plnej Božej výzbroji. Amen.

JÁN HROBŇ, ZBOROVÝ FARÁR

Modlitba na... aj tento rok

—♦♦♦—
 Či aj dnes budem žiť
 nadarmo?

Či zobudil som sa i v toto ráno len preto,
 by ďalší deň odovzdať smrti?

Či áno?

Či odpustiš mi výčitky,
 Pane?

Či budem Ti niekedy dôverovať ako dieťa
 mame?

Či mohol by si i mňa
 pre svoje dobré veci si použiť...

Podť so mnou i v toto ráno!
 Podť, Pane!

MIRO

Boh nám ponúka vzkrieseného Pána Ježiša Krista

Sud 7, 19–24

Milé sestry a bratia!

Niektoré zápasy, do ktorých vstupujeme, sa nám zdajú byť vopred prehraté. Aj naša cirkev čelí tlaku zvonka a vysporadúva sa s vnútornými problémami tak, že si neraz musíme klásť otázku: Máme šancu vyjsť z tohto zápasu víťazne, nie je dopredu prehratý? Aj v našom zbore sa vyskytnú zápasy, ktoré v nás vzbudzujú podobné otázky: Zvládneme to vôbec? Máme ešte šancu? Môžu to však byť aj osobné problémy, ktoré nás stavajú pred rovnakú otázku: Nie je to stratené? V takýchto ťaživých úvahách máme tendenciu hodiť nad tým rukou a povedať: Čo už s tým, aj tak sa to nedá, iné to nebude...

Do takéhoto zápasu, z pohľadu človeka vopred prehratého, povoláva Hospodin Gideona. Toto povolanie sa uskutočňuje v nesmierne ťažkej situácii. Izrael sužovali Midijánci. Častými nájazdmi plienili úrodu, sužovali národ, ožobračovali ho. Izraelci sa museli ukrývať v skalách. Midijánci boli početne takou veľkou presilou, že akýkoľvek odpor sa zdal nemožný. Hospodin povoláva Gideona slovami: „Choď a s touto svojou silou vysloboď Izrael z rúk Midijáncov.“ Gideon sa však zdráha a odpovedá: „Ach, Pane, čím mám vyslobodiť Izrael? Hľa, môj rod je najchatrnejší v Menašsem a ja som najmladší v dome môjho otca.“ Hospodinova odpoveď na tieto výhrady znie: „Keď ja budem s tebou, poraziš Midijáncov ako jedného muža.“ Ubezpečenie Hospodinovo – keď ja budem s tebou, zásadne mení situáciu. Nie je dôležitá Gideonova sila, ani jeho pôvod či rodina. Dôležitá je Hospodinova prítomnosť, Jeho sila.

Sestry a bratia, nie sú naše zápasy vopred prehraté v našich očiach práve preto, že nepočítame s Božou mocou? V liste Efezským 1, 19–20 sa píše: „Nesmierna je veľkosť Jeho moci pri nás, ktorí veríme tak, ako pôsobí v nás moc Jeho sily.“ Túto moc dokázal na Kristovi, keď Ho vzkriesil z mŕtvych. Vzkriesený Kristus je pre nás jedinečným dôkazom Božej moci. Gideon však nemal takéto uistenie. On potreboval rukolapný dôkaz. Dostal ho od Boha veľmi konkrétnym spôsobom. (Sud 6, 36–40). V hraničných situáciách, ktoré sú z nášho pohľadu vopred stratené, nám Boh ponúka mimoriadne uistenie o svojej moci – vzkrieseného Pána Ježiša Krista. Kto má pred očami tento slávny dôkaz Božej moci, nemusí sa báť.

Gideon sa prichystal do boja proti Midijáncom. Zhromaždil 32 tisíc mužov. Proti 115-tisícovému midijánskemu vojsku to bol dopredu prehratý boj. A vtedy Hospodin hovorí Gideonovi: „Primnoho ľudu je pri tebe, než aby som im vydal Midijáncov do rúk. Izrael by sa mohol vyvyšovať nado mňa a povedať – moja moc ma zachránila. Daj teda verejne vyhlásiť ľudu: Kto sa bojí a chveje, nech sa vráti.“ A vtedy sa vrátilo 22 tisíc mužov. Kto sa bojí a chveje, nemôže vstupovať do zápasu o Božiu vec. Je pre Hospodina nepoužiteľný. Nedokáže sa spoliehať na Jeho moc. Hospodin však pokračuje ďalej: „Nech ostanú iba tí, ktorí pijú vodu z potoka narýchlo – chlepkú ako pes.“ A vtedy zo zvyšných 10 tisíc bojovníkov ostalo iba 300 mužov. 99 percent sa vrátilo domov. Tristo mužov má ísť do boja voči 115-tisícovej nepriateľskej

armáde. Za bežných okolností je to absurdné, nezmyselné a stratené. Ale Boh znova ubezpečuje Gideona: „Ja som s tebou, nemusíš sa báť.“ Gideon sa teda odhodlal do boja. V noci rozdelil mužov do troch skupín. Dal im hlinené krčahy, horiace fakle a trúby. Prenikli do tábora Midijáncov. Mohutným krikom, trúbením trúb a rozbíjaním krčahov narobili taký zmätok, že v tábore Midijáncov vlastní obrátili meč jeden proti druhému a v panike začali utekať. Sami seba zničili. Gideon dosiahol triumfálne víťazstvo, ktoré prevýšilo všetky najsmelšie očakávania.

Keď je Božia moc s nami, nemusíme sa báť. Vzkriesený Pán Ježiš Kristus je dôkazom víťazstva v tom najťažšom boji s diablom, hriechom a smrťou. Musíme však reálne počítať s tým, že tento boj má veľmi silného nepriateľa. Jeden z jeho úkladov by som chcel v súvislosti s Gideonom pomenovať. Ide o tzv. zahltenie, jednoducho povedané, keď je toho príliš veľa. Často počúvame – je tak málo času, nič poriadne nestíhame, je toho strašne veľa. Aj Pán Ježiš Kristus na začiatku svojho verejného účinkovania vstupoval do nesmierne zložitej, až zahlcujúcej situácie. Odišiel však na púšť, kde mohol byť sám s Bohom a veľmi intenzívne sa pripravovať na svoje poslanie. Určite veľmi dôkladne prehodnotil, čo je dôležité a čo nie. Na konci 40-dňového pôstu prichádza k Nemu diabol a pokúša Ho. Hovorí Mu – sprav z týchto kameňov chleby. Kameňov tam bolo určite nespočetné množstvo. Ako by mu tým hovoril – zahlť sa tým chlebom, sprav ho čo najviac. V druhom pokúšaní Mu hovorí: Neukáž sa ľuďom, ale zhod sa z nástrešia chrámu. Tam bolo zrejme v tom čase najviac ľudí a sústredená celá duchovná elita. Akoby Mu tým hovoril – nech to vidia čím viacerí, aké zázraky dokážeš robiť. V treťom pokúšaní Mu hovorí: Nie toto, alebo ono ti dám, ale všetko ti dám, keď sa mi budeš klaňať. Ježiš sa však nenechal zahltiť diablovou ponukou. Rázne ju odmietol. Nemala šancu zmesť sa do hodnôt, ktoré mu boli prioritné – Božie slovo, vzťah k Otcovi, Jeho poslanie.

Bratia a sestry, v súčasnosti čelíme ponukám výberu a možnostiam, ktoré sme nikdy predtým nemali. Ilustrujem to aspoň banálnym príkladom: Zoberme si obyčajný leták s akciovým tovarom, ktorý sa stáva pre mnohých takmer navigačným systémom, ako využiť voľný čas. Keď aj nakúpime tovar za akciové ceny, často zistíme, že je nekvalitný alebo úplne nepoužiteľný. Istý sociologický prieskum poukázal na to, že my Slováci máme tendenciu k tzv. impulzivnému nákupu. To znamená, že sa natoľko necháme ovplyvniť masívnou ponukou, že kúpime aj to, čo nepotrebujeme, alebo čo sme pôvodne nechceli...

Ale môžeme ísť aj ďalej. Kolkí sa v súčasnosti nechajú zahltiť túžbou po materiálnom bohatstve, úspechu, moci, sláve... Iste nie je nič zlé na nákupoch, peniazoch či moci alebo popularite. Ale ak nás toto pohlcuje a odvádza od duchovných hodnôt a v konečnom dôsledku od Krista, je to diablove víťazstvo. Preto nás aj obdobie pôstu a sviatky smrti a vzkriesenia Ježiša Krista pozývajú k oslobodeniu. K prehodnoteniu toho, čím žijeme, čo nás zahlcuje, a odovzdaniu sa v pokání pod Kristov kríž. Nie je vylúčené, že nám ostane iba to jedno percento toho, s čím môžeme počítať. Bude však zrejme, že nie je to o našej vlastnej sile, ale o Božej moci. Cez apoštola Pavla nám Boh hovorí: „Dost máš na mojej milosti, lebo moja moc sa v slabosti dokonáva.“ 2 Kor 12, 9. Pri pohľade na vzkrieseného Krista možno aj 99 percent našich istôt, hodnôt, zápasov môže byť zbytočných a nepotrebných. Pôst nás učí vzdať sa ich. Aj jedno percento je dost, keď je vzkriesený Kristus s nami.

Ako ma oslovili služby Božie

Vypočula som si kázeň evanjelického farára z Krupiny na tému „Čo spravím s Ježišom, ktorý sa volá Kristus“. Bola to krásna kázeň, ktorá ma ovplyvnila v mojej viere v nášho Spasiteľa. Aj ja som si položila otázku „Čo spravím s Ježišom, ktorý sa volá Kristus?“ Možno sa pýtate, načo klášť takéto otázky. Spomínaný brat farár nabáda: Dajte si aj vy túto otázku a určite sa vám

- otvoria oči, aby ste neboli slepí,
- otvoria uši, aby ste neboli hluchí
- otvorí srdce, aby ste ho nemali prázdne k nášmu Stvoriteľovi, Spasiteľovi a Kráľovi, ktorý je **Ježiš Kristus**.

V kázni sa ďalej hovorí: Túto otázku si nepoložil ani Pilát, ktorý nezvládol situáciu ukrižovania Ježiša, ani sa nepoučil zo sna, ktorý mu rozprávala jeho žena. Nepočúval, čo mu hrozí, ale radšej si umyl ruky a dal Ježiša rozhnevanému davu, ktorý podľahol rímskej nadvláde namiesto toho, aby rozmýšľal, aby počúval, aby videl a dal si otázku: Čo spravím s Ježišom, ktorý sa volá Kristus?

Pán farár ďalej hovorí: Ak by si dali túto otázku aj naši politici a páni prezidenti dvoch najmocnejších krajín Bush a Putin a zamysleli sa nad ňou, tak určite by to vyzeralo inak vo svetovom dianí.

Veľmi by ma potešilo, keby ste sa najmä počas pôstnych dní a celého veľkonočného týždňa zamysleli, čo pre vás znamená viera v Ježiša Krista. Pre mňa znamená veľa. Keď strácam nádej, tak si zoberiem Knihu kníh – Bibliu, čítam si z nej: hľadám uspokojenie v Svätom písme, ktoré mi dáva pokoj. Nájdem tam odpoveď na mnohé otázky, ktoré mi boli nezodpovedané.

Myslím, že človek je tvor dobrý, krásny. Máme v sebe toľko lásky a viery, že by sme sa nemali to báť ukázať, povedať, zamýšľať sa – čo spravím s Ježišom, ktorý má meno Kristus?

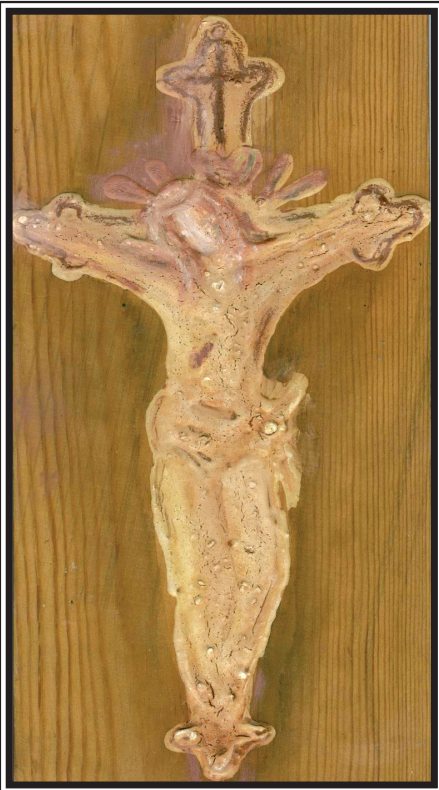
SLUŽBY BOŽIE SEVER

Kázeň J. B. Hroboňa: Viera, láska, nádej

1. otázka: **Čo je to viera?**

Čo pre teba znamená?

Myslím, že túto otázku si dávajú nielen kresťania, ale aj nekresťania. Neraz som dostala otázku: „Čo pre teba znamená viera v Boha?“ Bez dlhého rozmýšľania som odpovedala: veľmi veľa, lebo viera v Boha mi dáva uspokojenie, lásku, nádej, že život môže byť oveľa krajší, keď žijeme duchovne naplnení, že viera v Ježiša Krista ma uistuje o spasení. A vždy vtedy pocítujem výzvu: zober si Bibliu, skús ju začať čítať a zamýšľať sa, lebo to, čo je v Biblii, je aj v reálnom živote.

2. otázka: **Čo je to láska?**

Čo pre teba znamená?

Myslím, že túto otázku si dáva každý, kto je zamilovaný a prežíva čosi krásne, alebo matka, ktorá má v sebe toľko lásky pre všetkých, ktorých miluje. Boh je láska. Dokázal nám to ukrižovaný Jeho jediný syn Ježiš Kristus.

3. otázka: **Čo je to nádej?**

Čo pre teba znamená?

Každý má v sebe nádej a každý ju preukazuje inak – po svojom. Ja vidím nádej v Ježišovi Kristovi. Vidím lepší život, v ktorom si vážime pravé hodnoty života, keď napríklad rodina drží pokope, manželia sa majú radi, keď majú čas na svoje deti, ktoré splodili z lásky, keď majú vieru v Boha, keď si deti vážia svojich rodičov, vážia si to, že majú kde bývať, čo ješ, že môžu študovať, že dostávajú toľko lásky, koľko im môžu rodičia dať. V tom všetkom vidím nádej pre rodičov, že ich potomstvo, ktorému vstúpovali toľko dobra, výchovy, vzdelania a viery, bude žiť tak, aby sme mohli povedať: rastú z nich dobrí ľudia. Nádej máme azda všetci, ale treba mať zároveň vieru, lásku a otvorené srdce! Rozmýšľam hlavne o mládeži. Aj ja som matka dvoch detí. Je to veľmi ťažké vychovávať ich v dnešnej zložitej dobe. Mám však vieru v Boha, veľa lásky, lebo ich mám veľmi rada, a nádej, že si zoberú do života len to dobré, a aby konali dobro a zo zlého sa poučia. Túto nádej mám nielen pre moju rodinu, ale pre všetkých, ktorí chcú zmeniť svoj život.

T. CUPANOVÁ

Hľadanie pravdy a spravodlivosti alebo Pilátova otázka: Čo je pravda?

JÁN SIRACKÝ

Vo Frankfurte, v starom meste, je uprostred námestia veľmi známa sochárska kompozícia, tzv. Gerechtigkeitsbrunnen – Fontána spravodlivosti. Uprostred tejto fontány je socha ženskej postavy, oči má zaviazané, aby nič nevidela, v jednej ruke drží váhy a v druhej meč. Symbol spravodlivosti, ktorá má byť úplne objektívna a má hodnotiť len to, čo ukážu váhy, aby bolo zadosťučinené pravde.

Ludia sú často skeptickí k justícii a k tzv. paragrafom. Hľadajú pravdu a spravodlivosť a v spleti paragrafov a zákonov sa niekedy tá skutočná pravda aj stráca. I Pilát je skeptický a oportunistický, pýta sa: „Čo je pravda?“ Dokáže povedať: „Ja na tomto človeku nenachádzam vinu,“ a predsa vydá Ježiša na ukrižovanie. Zrejme z oportunistických dôvodov, aby Židia na neho nežalovali v Ríme u cisára, dodržal starý tradičný zvykový právny mechanizmus a vydal Ježiša na smrť. Bol však presvedčený, že vydáva na smrť nevinného. Postupoval podľa určitého právneho mechanizmu, nie podľa pravdy, ani podľa svojho svedomia. Potom si umyl ruky od krvi nevinného.

Na druhej strane je Ježiš. Tú ženu, ktorá bola pristihnutá pri vážnom morálnom priestupku, chceli farizeji podľa starozákonného princípu kameňovať, ale žiadali, aby to schválil Ježiš. A tu sa začína ten nový princíp spravodlivosti: „Kto z vás je bez viny, nech hodí prvý kameňom.“ Nikto nehodil a rozišli sa.

Láska a odpustenie, to je ten nový princíp Ježišovej spravodlivosti. Ľudská spravodlivosť je vždy ovplyvňovaná celým spektrom nepodstatných, vedľajších aspektov, nedokonalosťou slova zákona, subjektívnymi hľadiskami a niekedy aj

oportunizmom, karierizmom, ekonomikou.

Na operačnom stole ma vždy fascinuje taká nejaká symbolika orúškovaného operačného poľa. Pacient je zakrytý modrými alebo zelenými plachtami a odkryté ostane jedine to malé miesto, kde sa skalpelom urobí prvý rozhodujúci rez. A potom už treba myslieť len na tú presne určenú a ohraničenú malú oblasť, kde sa všetkými diagnostickými procedúrami lokalizovalo to, čo treba operovať. Kto je ten pacient, či je blízky, neznámy, príbuzný, chudobný, bohatý, princ alebo žobrák – je zarúškovaný, a v tej chvíli len tá malá oblasť pre skalpel to jediné a podstatné. Je samozrejmé, že celé toto orúškovanie pacienta má hygienické pozadie – znížiť riziko infekcie. U mňa však vždy indukuje aj symboliku pravdy, objektivity a spravodlivosti.

Symbolika rovnakej spravodlivosti pre každého je v britskom súdnictve vyjadrená nielen rovnakými talármi sudcov, ale aj jednotnými bielymi parochňami. Predseda britského parlamentu nosí počas zasadnutia štandardný talár a bielu parochňu, lebo počas zasadnutia je nadstranícky a nepatrí do žiadnej politickej strany.

Tak veľmi túžime po spravodlivosti a hľadáme pravdu. Vždy znovu a opakovane pri tej pravde a spravodlivosti sa dostanem ku konštatovaniu apoštola Pavla, že „plnosťou zákona je láska“. To je taký nejaký prvopočiatok pre všetko naše hľadanie pravdy a spravodlivosti. A tak si myslím, že vlastne hľadáme lásku. Tá je podstatnou a plnosťou spravodlivosti. Pacient, to nie je len nádor, operácia, chemoterapia, ožarovanie. Pacient, to je

aj strach, nádej, radosť, aj smútok i zúfalstvo a hľadanie odpovede pravdy a istoty. Odpovede a riešenia čaká pacient práve od lekára. Často je to túžba po nádeji a láske. Najsmutnejšia časť práce v onkológii je vždy komunikácia s pacientom, ktorý už nemá žiadnu nádej na vyliečenie. Vtedy je tam beznádej a smútok a pár slov útechy milosrdného klamaní a my vidíme, že je to nepresvedčivé, lebo pacient vie, že vlastne zomiera. Opakovane na to myslím so smútkom, ako odchádzajú takíto pacienti domov – bez nádeje. Pacient má právo vedieť pravdu, ale určite má právo aj pravdu nepoznať. A lekár je tam a musí sa rozhodnúť. Som presvedčený, že títo pacienti túžia hlavne po nádeji, a to je pre mňa to podstatné – urobiť si čas a chcieť im ju poskytnúť aj s trochu lásky. Vždy znovu sa v týchto mojich rozprávaniach dostávam k tomu rozdávaniu, návratnosti radosti a lásky z rozdávaní. V tejto súvislosti si spomínam na svojich rodičov. Po viacerých rokoch v Detrote v USA a v Prahe sme sa presťahovali do Martina. Vtedajší Martin, to bolo také malé, tiché, zabudnuté mestečko, veľmi ďaleko od „veľkého sveta“. Vždy som rozmýšľal, že pre mamu a otca to musel byť veľmi dramatický skok z amerického veľkomesta a z Prahy do tohto malého mesta. A pritom boli šťastní a ich život bol plný, naplnený rozdávaním, láskou, pomáhaním, štedrosťou. Náš dom v Martine bol vždy plný hostí. Mama mala takú jemnú hladiacu ruku, nielen mňa hladila, ale každého okolo – aj slovom aj úsmevom aj tou svojou mäkkou rukou. Otec bol skôr plachý, keď mal pohľadieť, robil tak skôr dobrotou a slovom ako rukou.

Svetoznámy anglický herec a režisér Sir Peter Ustinov napísal pred rokmi taký krátky príbeh o smútku z pravdy. Je to príbeh z 2. svetovej vojny, odohrávajúci sa v Taliansku. Jeden vynikajúci britský dôstojník urobí so svojimi vojakmi

úplne neočakávaný útok na nemecké pozície a opevnenia a podarí sa mu preraziť ich obranu a rýchlo postupovať. Generál, ktorý velil celému úseku frontu, z čistej ješitnosti nesúhlasí s týmto útokom a nariadi ústup celej jednotky do východiskových pozícií. Počas toho nezmyselného útupu bolo zabitých 450 britských vojakov. Novinár, ktorý po rokoch píše o tejto udalosti, navštívi dôstojníka, ktorý začal ten úspešný útok a chce od neho súhlas, aby skutočnú pravdu mohol uverejniť. Dôstojník súhlasí, pričom argumentuje: „Rodičia tých 450 vojakov žijú v tom, že ich synovia hrdinsky padli za vlasť. A boli by veľmi smutní a sklamaní, keby sa dozvedeli, že ich synovia zahynuli pre hlúpy rozkaz jedného generála. Nikomu by táto „pravda“ nepriniesla ani uspokojenie, ani radosť.“

A tak sa znovu vraciame k tej Pilátovej otázke: „Čo je pravda?“ Ludská, relatívna, aj pokrivená a neúplná, všelijako ovplyvnená. Tak veľmi sa všetci ženieme, každý za tou svojou pravdou. A celé to zúfalé snaženie a hľadanie pravdy a spravodlivosti je veľmi často už prekryté malichernosťami, omylmi, nenávisťou i plynutím času.

Hľadanie pravdy v súčasnom pretechnizovanom svete sa mnoho ráz stráca v počítačových labyrintoch. A žiaľ, tento celosvetový systém počítačových labyrintov umožňuje organizovať v úplnej anonymite aj gigantické zlo. Nenávisť, zlo a enormná krutosť ostávajú skryté a unikajú základným princípom ľudskej spravodlivosti. Ťažko je nájsť vysvetlenie takej bezhraničnej nenávisťi.

Pokúsme sa, aj v takejto veľmi smutnej situácii, začať u seba so spravodlivosťou a pravdou. Cez ten základný princíp pravdy a spravodlivosti – cez lásku, ktorá je v podstate plnosťou zákona. Láska, to je všetko: odpúšťanie, tolerancia, veľkorysosť, mať čas pre druhého, aj úsmev, aj slovo, aj pohladenie.

Chvála brieždenia

V prvý deň po sobote veľmi včas ráno šli k hrobu a niesli vonné veci, ktoré boli pripravili.

Luk 24, 1

Brieždenie, to je vykročenie z noci do dňa, z tmy do svetla. Je to prekročenie významného prahu, začiatok plnenia sľubov, prvá splátka dlhu. Je to polozenie základného kameňa, nastúpenie do vlaku. Je to prvý úsmev, moment rozhodnutia, ktoré je schopné v nádeji vziať na seba riziko. Odohráva sa napred v mojom srdci a myslí. Tam sa to musí začať brieždiť a vznikáť prvé rozhodnutie. Potom slniečko vyjde vyššie – urobím prvý konkrétny čin, za ktorý už viac nesmiem ísť. Vtedy je brieždenie čosi ako spálený most. Môžeš sa síce nazad túžobne obzrieť, ale potom to znamená, že všetko od začiatku bolo nahlodané, neisté a v takom prípade je to poludnie priam nemožné dotiahnuť do zdarného konca. Obzretie prezrádza, že som viac nepoužiteľný.

Vykročiť možno aj za tučnú odmenu. Vtedy je to brieždenie falošné, podozrivé a neisté. Iný ti ponúkne viac a ty vykročíš znova – celkom iným smerom. K pravému brieždeniu treba pevné osobné presvedčenie, charakter, čosi, čo správne naplní celú moju bytosť. Takéto vykročenie chce človeka z jedného kusa, nerozpolteného. Potom nemôže byť ani reči o uhnutí na jednu, alebo druhú stranu, či vyberanie si alternatív. Také má byť rozhodnutie viery ako správna odpoveď na Božie oslovenie.

Idem radikálne do nového, čo je pri mne Boží stvoriteľský a vykupiteľský čin. Bez toho zostávam starým človekom s úplne inými vyhliadkami. Je to krok poslušnej viery, ktorá si ma podmanila, presahuje ma a je sprevádzaná plným nasadením, zanietnením, aj nadšením.

Na toto niet „profikov“. Sú len a len amatéri, z latinského slova, ktoré znamená milovať, robiť čosi z lásky. Ozaj vtedy človek prekračuje seba samého. Ak to nebolo na sto percent, to sa skoro ukáže. S takým človekom by bolo chybou ísť ďalej. Je brzdou. Nech ide preč. Vysvetľovať krok pevného rozhodnutia ako odpovede na Božie povolanie je ťažko. Patrí k nádherným tajomstvám prvej lásky. Začalo sa nové stvorenie. Brieždi sa, noc sa skončila. Prichádza jeden celý nový nádejný deň, niekedy celý nový vek. Počas brieždenia ho mám možnosť privítať. Kedysi tak ľudia robili na svitaní pri raňajšej modlitbe. Dnes už tak nerobíme. Ktovie, či nie práve preto nemôžeme dosť dobre pochopiť brieždenie ako vykročenie z tmy do svetla.

Ježiš vstal z mŕtvych na svitaní. Začalo sa brieždiť pre celý svet. Buď mu za to vzdávaná česť a sláva.

J. B. H.

V MOŠOVCIACH

PRI JEDNOM SVITANÍ ROKU PANA 2003

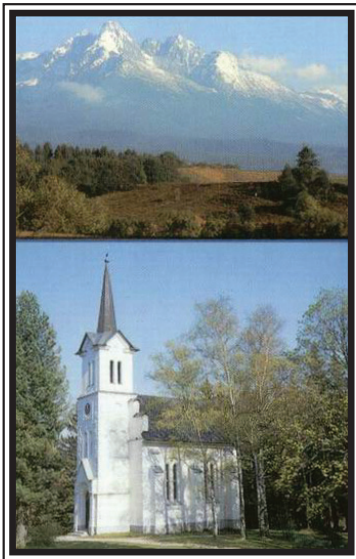
Prežil som hrôzostrašnú smršť a zemetrasenie vo Vysokých Tatrách

Dňa 18. novembra 2004 som nastúpil na liečenie do Nového Smokovca. Liečebňa Tatrasan s. r. o., je zaradená do siete zdravotníckych zariadení Ministerstva zdravotníctva SR. Chodím sem pravidelne už 12 rokov s indikáciou chronického ochorenia horných dýchacích ciest.

Liečebný ústav bol postavený roku 1917 a uvedený do prevádzky pod názvom PALACE SANATÓRIUM.

Na druhý deň môjho pobytu v liečebni bola na obed vyhlásená veterná smršť. Začala o 15.00 hodine popoludní a trvala do 19.30. Hneď na začiatku sa všetci pacienti sústredili do suterénnych priestorov. Priebeh smršte bol hrozný. Z každej strany bolo počuť strašné rachotenie lietajúcich stromov, ktoré boli vytrhávané víchrom s koreňmi a odnášané po okolí. Z viacerých ústavov a sanatórií boli postŕhané strechy. Na elektrickej železnici Poprad – Štrbské Pleso bolo zničené a vytrhané elektrické vedenie a poškodené kolajnice. Všetky komunikačné cesty boli zatrasené padajúcimi stromami a celá doprava na týchto úsekoch bola prerušená. Na našej liečebnej budove bola poškodená polovica strechy a odnesená. Katastrofálna smršť sa prehнала od Tatranskej Lomnice po Štrbské pleso a od Štrbského plesa až po Podbanské. Nepoškodené a ochránené zostali evanjelický a rímskokatolícky kostol v Novom Smokovci. Tieto dva kostoly ochraňovala Božia ruka.

Pacienti sústredení počas smršte v suterénnych miestnostiach liečebne sa podľa náboženského presvedčenia sústredili do skupín, časť tvorili veriaci evanjelici, katolíci a aj mladší ne-

veriaci sa pridávali k veriacim a spievali sa nábožné piesne. Starší nábožensky založení pacienti sa modlili kolektívne Otčenáš a Vieru všeobecnú kresťanskú. Bolo to veľmi dojmavé, pripadali sme si ako na potápajúcej sa lodi, ktorú nakoniec Boh s celou posádkou zachránil. Všetci sme spoločne spievali i nábožnú pieseň K Tebe, ó Bože môj. Nevedeli sme, ako sa to všetko skončí, tak sme sa pripravovali aj na posledné rozhodnutie v živote. Nielen nás, ale všetkých ostatných pacientov vo Vysokých Tatrách zachránila Božia milosť.

Po veternej smršti vo Vysokých Tatrách sme už o dva dni pocítili zemetrasenie. Všetci pacienti museli vyjsť von z budovy. Začalo sa o 18.00 hod. a našťastie trvalo len pár minút. Ďalšie otrasy sme pocítili o týždeň neskôr v noci okolo druhej hodiny, keď nás zemetrasenie prebudilo na lôžkach.

Všetko som prekonal s Božou pomocou. Aj tu Boh ukázal, že hoci to bolo strašné a neveriteľné, čo sme prežili, hoci smršť narobila nesmierne škody, dokázali sme sa zjednotiť vo viere a predovšetkým sme s vďakou v srdci pocítili, že nás všetkých ochránila Božia ruka.

Pri mojich tatranských liečebných pobytach trávim svoj voľný čas spolu s ďalšími spolubratmi evanjelikmi v cirkevnom zbore v Novom Smokovci. Vždy sa tešia na časopis Martinský evanjelik, ktorý je s nesmiernou vďačnosťou prijímaný i miestnym bratom farárom Mgr. Pavlom Kušnírom. Spolu so svojimi ovečkami si rád prečíta, čo nového prináša a čo sa deje v cirkevnom zbore v Martine.

NEODMIETAJTE BOŽIU POMOC

Čitatelia evanjelických časopisov si už neraz mohli na ich stránkach prečítať o pastoračnej službe vykonávanej v mnohých nemocniciach. Duchovná služba je najdôležitejšia v čase, keď ju pacient k svojmu životu pozemskému i večnému najviac potrebuje.

Takúto službu už ne jeden ročík zabezpečujem v Martinskej fakultnej nemocnici. Vykonávam ju priamo pri lôžkach pacientov na ich osobné požiadanie. Každé takéto stretnutie znamená pre mňa nesmierne požehnanie a zároveň veľký prínos.

Boha máme napodobňovať v láske, ktorú nám On sám zjavil v Ježišovi Kristovi. Prejavovať lásku blíznym, ktorí sú v určitej chvíli odkázaní na jej dotyk, nemá byť len úlohou diakonie, ale poslaním všetkých, ktorí patria Ježišovi.

Okrem osobných stretnutí na oddeleniach mám možnosť slúžiť pacientom i v kaplnke Božieho milosrdenstva, ktorá je priamo v areáli nemocnice. Každú nedeľu o 11. hod.tu striedavo so sestrou diakonkou z blízkeho Záturčia pripravujeme služby Božie. Prítomní sa môžu na tomto mieste podeliť o svoje trápenia a bolesti nielen medzi sebou, so slúžiacim, ale môžu sa utiekať priamo k nebeskému Otcovi. Počas letných a jesenných mesiacov navštevuje toto miesto pár verných bratov a sestier. V zimných mesiacoch však kaplnka živa prázdnotou. Pravidelne kontrolujeme vývesné skrinky na všetkých oddeleniach, informácie v nich sú správne a presné. Dokonca brat kaplán rímskokatolíckej cirkvi v Martine, vykonávajúci rovnakú službu ako ja, mi osobne posielal správy na mobil aj niekoľkokrát denne, ak pri svojich návštevách zistí záujem zo strany členov našej cirkvi. Som mu za to veľmi vďačná a zároveň ďakujem Bohu, že môžeme spolu takýmto spôsobom pestovať ekumenizmus v každodennom živote.

Možno si spolu so mnou kladiete podobné otázky: „Čím to je? Prečo ten nezaujem? Žeby sa pacienti báli zimy a chladu?“ Opak je však pravdou. Každý, kto v tomto ročnom období vojde do kaplnky, býva prekvapený jej príjemným teplom. Priestory kaplnky nám ponúkli predstavitelia rímskokatolíckej cirkvi v Martine, a to bez akýchkoľvek podmienok či požiadaviek na nájomné. Všetky náklady na jej vykurovanie znášajú sami. Často sa spolu s ich bratom kaplánom modlíme za to, aby sa táto miestnosť naplnila aj našimi ľuďmi, ale oni vôbec neprichádzajú. O to viac som smutná a pýtam sa: „Luteráni, kde ste?“ Aj keď ste možno vo svojej bolesti a žiali smutní, sklamaní a zatrpknutí, chcem vám povedať, že Boh na vás nezabudol. On nechce chorobou človeka trestať, ale túži ho uzdraviť a privinúť k svojmu milosrdnému srdcu. Túži vám byť vo chvíľach trápenia a bolesti čo najbližšie! Prečo Ho odmietate? Žiadna ruka nedokáže tak podvihnúť, pohladíť, utíšiť a posilniť ako ruka Božia. A vy tú ruku necháivate prázdnu a zarmucujete Ho svojou ľahostajnosťou a nevšímavosťou!

Náš evanjelický cirkevný zbor v Martine využíva všetky možnosti na to, aby ponúkol pomoc a ochotnú ruku všetkým, ktorí ju počas hospitalizácie, ale i po nej potrebujú. Ak sa niekedy pre svoje zdravotné problémy ocitnete práve v našej nemocnici, skontaktujte sa s našim farským úradom, alebo so zborovou diakoniou osobne či telefonicky. A nezabudnite, že dvere spomínanej kaplnky sa otvárajú každú nedeľu o 11. hodine.

Uzdrav ma, Hospodine, a budem uzdravený, zachráň ma, a budem zachránený, lebo Ty si moja chvála.

Jeremiáš 17, 14

LENKA TAŠKÁROVÁ,
zborová diakonka

Sviatočný verš: *Ježiš hovorí: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*

(Matúš 25, 40)

Zaujmite postavenie, zostaňte stáť a uvidíte spásu Hospodína, ktorý bude s vami.

(2. Kronická 20, 17)

Ježiš Kristus hovorí: Spomocník, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, ten vás naučí všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám hovoril.

(Ján 14, 26)

Text na zamyslenie: Kázeň:

(Skutky apoštolov 6,1-7)

Diakonia – slovo sa stáva skutkom. Je nesporné, že prvoradou úlohou cirkvi je zvestovanie Božieho slova. To musí mať cirkev na pamäti. Nemôže sa zmeniť na ústav sociálnych služieb, nech je to akokoľvek lákavé. Slovo je prvoradé. Ale za slovom nevyhnutne musí nasledovať čin. A to je práve diakonia – služba lásky. Je nesmierne dôležitá, lebo potvrdzuje naše zvestovanie i počúvanie Slova. Má široký priestor na pôsobenie, pretože chudobných vždy máme medzi sebou (Matúš 26, 11). Nielen vdovy, ale aj opustené deti, starých a bezmocných, bezdomovcov, nezamestnaných, všetliako poškodených. Cirkev by sa mala oveľa viac angažovať v sociálnej službe, mala by budovať zariadenia poskytujúce služby tým, ktorí sú odkázaní, možno by mala vstúpiť do tzv. štátnych zariadení a tam konať službu, možno by jej štát ochotne prenechal veľkú časť svojho bremena a ešte by jej snahu aj ocenil. Koľko ľudí denne potrebuje pomoc, koľkí sú odkázaní.

Potrební sú pracovníci. Je potrebné, aby cirkev školila čo najviac ľudí pre sociálnu službu, získavala mladých i starších, vychovávala k obetavosti, obetavej službe. Cirkev, to sme my všetci.

Možno vieš o niekom, kto by mohol ísť do takej služby. Zájdi, pohovor si, získavaj, vychovávaj svoje deti, vnúčence! Možno aj ty sám môžeš vykonať viac. Je tu aj zborová diakonia, služba v zbere. Pozri len okolo seba! Možno žreb padá práve na teba.

Pane mój, pomôž mi počuté slovo premeniť na čin, na skutok lásky dnes i zajtra.

Láska večná, zostúp z výsosti, / daj nám hojne darov milosti, / aby sme úprimne sa milovali / a v jednote ducha našli. / Zmiluj sa, Pane! (ES 179, 3)

Žalm 112, 5-9 :: Lukáš 10, 25-37 :: 1. Jánov 4, 7-12 :: Žalm 93

Z knihy zamyslení Tesnou bránou

Povedal im: *Keď sa modlíte, hovorte: Otče náš , ktorý si v nebesiach...*

Lk 11, 2a

Začiatok nového roka je už tradične venovaný Aliančnému týždňu modlitieb. A práve tento týždeň od 2. do 9. januára bol zameraný na modlitbu, ktorú nás naučil náš Pán.

Vyvrcholením a takým dôstojným zakončením týchto modlitebných večerov bolo zaiste stretnutie s bratmi a sestrami z evanjelickej a rímskokatolíckej cirkvi pri spoločnej bohoslužbe v nedeľu večer – 9. januára 2005. Stretnutie sa konalo v priestoroch Biblickej školy a bolo veľmi milé, srdečné a požehnané.

Úvodný pozdrav a privítanie zazneli z úst nášho zborového farára Jána Hroboňa. Po ňom sa všetkým prítomným prihovril nám dobre známy MUDr. Ján Žila, ktorý už neodmysliteľne patrí k stálym osobnostiam ekumenického spoločenstva. V krátkom zamyslení sa brat kaplán Marián Gregor podelil so svojimi myšlienkami, ktoré ho napadli pri hľadaní baliaceho papiera na vianočné darčeky. Ak Vianoce majú byť iba takým krásnym obalom, minú sa cieľa. Vianoce – to je prijatie Božieho Syna: Jeho narodenie aj v našom srdci, aby v našom vnútri bolo veľa lásky a dochádzalo k obnove pôsobením Ducha Svätého, k novým Letniciam. Jeho reč zhrnul a ešte umocnil rímskokatolícky brat dekan Róbert Krajčí, keď okrem iného spomenul aj Dr. Martina Luthera a jeho boj s pokušením. Vyzval nás k tomu, aby sme aj my odolávali, keď ten „zlý“ chce odvieť našu myseľ iným smerom. Potom nadišla chvíľa pre

modlitby ukončená Modlitbou Pánovou.

Prijemným prekvapením týchto bohoslužieb bolo vystúpenie hosťujúceho spevokolu pod vedením Dr. Štefana Hanakoviča, ktoré malo priaznivý ohlas. Jedna z účinkujúcich spevokol predstavila krátkou charakteristikou: Spievajú od roku 2003 zo srdca a z lásky na chválu Božiu – ako modlitby. Zdôraznila, že máme jedného Pána, preto sa prijímajme v láske. Poslednou spievanou piesňou bola nám všetkým dobre známa „Hymna lásky“ z 1. listu Korinským.

Čo viac si ako kresťania môžeme želať v tomto novom roku? Máme predsa jedného Otca, a ak nemáme lásky, nie sme ničím. Majme sa teda radi tak, ako nás miluje náš Otec nebeský. Na záver nás čakalo ešte malé občerstvenie, kde sme sa mohli spolu priateľsky porozprávať a navzájom sa lepšie spoznávať. Medzi hosťami boli aj Mgr. Miroslav Sliachan a Mgr. Ján Macko s manželkou.

V nedeľu 23. 1. 2005 sme boli svedkami opätovného ekumenického stretnutia pri modlitbách za jednotu kresťanov, ktoré sa konalo v rímskokatolíckom kostole na Severe. Zase ďalšie milé a požehnané stretnutie za účasti kňazov z rímskokatolíckej, evanjelickej a. v. a gréckokatolíckej cirkvi i mládežníckeho spevokolu, na ktorom s pozdravom vystúpil náš zborový farár Ján Hroboň. Božie Slovo, modlitby a piesne, ktoré odzneli, boli povzbudením a požehnaním pre všetkých prítomných.

*Lebo nik nemôže položiť iný základ než ten, ktorý je už položený,
a tým je Ježiš Kristus.*

1. Kor 3, 11

Chvála Pánovi!

NEPOZNÁME OTCA

Pane Ježiši,
my nepoznáme Otca.
A tak veľmi Ho potrebujeme
poznať a milovať.
Sklonení nad svojou prácou,
sklonení nad svojím utrpením,
sklonení nad svojou biedou
nedvíhame oči k Nemu,
svojmu Stvoriteľovi, svojmu Potešiteľovi
a k svojej zanedbanej túžbe.
Uzatvorení do chvíľkových a zdanlivých uspokojení
zabúdame, že jedine On, náš Otec,
ktorý je na nebesiach,
je život a radosť.
Rozdelení egoizmom,
nespravodlivosťou a nevraživosťou
nevieme sa rozhodnúť pre Lásku,
ktorej je On prameňom.
Pane Ježiši, pomôž nám poznať Otca.
Otca, ktorý nás miluje a vie, čo potrebujeme.
Otca, ktorý Ťa poslal pre našu spásu
a ktorý nás čaká pri poslednom súde.
Daj, aby sme Ho vedeli hľadať.
Daj, aby sme v pozemských udalostiach
videli Jeho prozreteľnosť,
vo svojich domovoch cítili Jeho ochranu,
vo svojom svedomí počuli Jeho hlas.
Daj, aby nás zjednocoval vo viere a láske.
Daj, aby s Tebou,
naším Pánom a Vykupiteľom, a s Duchom Svätým
bol prítomný prostredníctvom milosti v našich dušiach
a aby riadil náš unavený život
na ceste lásky a spásy.

Z nástenky v katolíckom kostole v Martine

Fenomén zvaný reality-show

K napísaniu tohto príspevku ma podnietil stúpajúci trend až preteky komerčných i verejnoprávnych médií zaujať diváka natoľko, že mu vojdú až do kuchyne. Druhým dôvodom či skôr inšpiráciou bol štart priam prorockého týždenníka Týždeň

Nová realita

Vôbec nie som odborník na médiá, som obyčajný konzument TV programov vrátane reality-show typu Dievča za milión či Slovensko hľadá SuperStar. Hlavne tú prvú som sledoval celkom so záujmom. Jednoducho som podľahol narkotiku obyčajných dievčat, ktoré sú prirodzené. Postupne sa cez svoj životný (castingový) príbeh menia na celebrity s vidinou tučnej odmeny. Navyše mať možnosť byť tak trochu pánom osudu pri SMS hlasovaní nie je na zahodenie. A nová realita je na svete. Presvedčili ma o tom aj deti na hodine evanjelického náboženstva, ktoré učím na školách. Pri nepriamom spomenutí slova televízia ma svorne prerušili a zakričali, komu držali palce v spomínanej televíznej relácii. Ešteže som pozeral, lebo by som bol dosť mimo realitu.

Povieť si: mediálna bublina. Už tu bolo všeličo a odíde to ako letný hit. Možno, ale môže to byť aj inak. A to tak, že sa začína nová éra vplyvu médií, či skôr konkrétnych ľudí, ktorí presne vedia, čo chcú. Pod rúskom lacnej zábavy presvedčiť o „inej“ realite.

Únik z reality

Ľudia sú dnes sklamaní a unavení zo svojej šedej každodennosti. Zložitá sociálna situácia, stres, strata osobných vzťahov. Nevieme sa uspokojiť a radovať z mála. Asi preto, lebo sme hodnotovo prázdni, orientovaní skôr na „mať“ ako „byť“. Ako by sme rezignovali na zmenu vecí vo svojom okolí a išť s „kožou na trh“ sa dnes nenosí.

Tu sa nám zrazu ponúka nový život, pekný balík peňazí a to všetko odľahčene, aby sme na chvíľu zabudli. Medzi ľuďmi tak vznikajú falošné predstavy a nádeje. Dobrým spevákom, moderátorom, osobnosťou, celebritou sa môže stať za pár týždňov pomocou štyroch porotcov a niekoľko tisíc hlasov od divákov takmer každý. Stačí, keď sa to všetko odohráva za asistencie kamier. Iste – odvážnym a talentovaným sa dá šanca, ale pre mnohých, zväčša nekritických voči sebe, ktorí neuspávajú v podobných súťažiach, sa sen rozplynie. Nechcú sa vrátiť do reality, a preto sa prihlásia do Zlatého vajca alebo inej podobnej súťaže, a kolotoč závislosti od podobných relácií sa opakuje. Pritom to, čo sa im ponúka, takmer vôbec nie je o novej kvalite (realite) života, ale skôr o veľkých peniazoch, vplyve, sláve a zábave. Nehovoriac už o intrígach a tlakoch bulváru a sponzorov. A naše reálne rodiny, v ktorých žijeme, zostávajú stranou, naďalej ich charakterizuje všetko možné, len nie láska, pokoj a poťahovanie...

Táto nová realita bez skutočných hodnôt a bez Boha nie je ničím novým. Biblické proroctvá hovoria jasnou rečou už stáročia: *Vedz, že pred Kristovým príchodom na-*

Z piesne našich detí:
Pane, ukáž nám
svoju pravú tvár...

stanú ťažké časy. Ľudia budú totiž sebeckí, milovníci peňazí, namyslení. Budú sa vy-smievať Bohu, rodičom neposlušní, nevďační, neláskaví, nezmierliví, divokí, bez lásky k dobru. Budú mať záľubu v ohováraní hrubosti, bezohľadnosti a zrady. Milovníci skôr rozkoši ako Boha, niektorí sa budú tváriť pobožne, ale silu pobožnosti budú zapierať.

(2TIM 3,1 - 5)

„Cirkevná reality show“

Pokrok nezastavíš, povedal klasik. Na reality-show si rýchlo zvykneme a keď nás začne nudiť, príde niečo iné. Duchovný boj (Efezským 6, 12) o pravdu a hodnoty, ktorý treba na Slovensku a v Európskej únii nasledovať, naberá na intenzite.

Kto „bojuje“? Nie som si istý, ale mám dojem, že cirkev je zase mimo reality a veľmi slabo reaguje na spoločenské dianie tak, aby ponúkala alternatívu v novom životnom štýle. Namiesto toho sa príliš často zaoberá sama sebou a svoj „skrat“ zakrýva akciami „naoko“. Vďaka Bohu v každom kresťanskom spoločenstve sú jednotlivci, ktorým je daná milosť vidieť ďalej do podstaty života s Kristom. Na rôznych úrovniach sú ľudia, ktorí sa nevezú s prúdom, ale systematicky pracujú na novom vzťahu kresťanov a spoločnosti. V mediálnej oblasti za takúto snahu považujem aj reláciu STV2 Pod lampou a nový spoločenský týždenník .Týždeň. Prinajmenšom im nemožno uprieť ich úsilie profesionálne a všestranne zachytiť realitu. Podrobiť ju kritickému mysleniu a hodnotovým kritériám. Otázkou však je, ako sa zachová každý z nás, či bude žiť život kresťana v realite bez šou tak, aby to inšpirovalo mnohých k skutočnému životu.

Modlím sa: Pane, ukáž nám svoju pravú tvár...

TOMÁŠ MICHALÍK

Klub Quo Vadis v Martine

Niektoré myšlienky sa realizujú dlho, uskutočnenie iných má naopak nezvyčajne rýchly spád. Rozbehnutie klubu Quo Vadis patrí do druhej kategórie. V októbri minulého roku sme zistili, že nám obom (Tomáš M. a Roman M.) v hlavách víria myšlienky typu: „Čo tak rozbehnúť v Martine niečo, čo by mohlo pomôcť nekresťanom priblížiť kresťanstvo nenásilnou formou?“ Obaja sme sa zhodli, že by to malo byť tiež niečo, čo by priblížilo ľuďom hodnoty kresťanstva v širšom kontexte nášho každodenného života.

Zistenie, že sme obaja naši spriaznenú dušu, naladenú na rovnakú frekven-

ciu, vyvolalo rýchli reakciu: „Sme dvaja – to na rozbeh stačí, tak poďme na to!“ Vedeli sme, že týmto smerom sú orientované kluby Quo Vadis, ktoré fungujú vo viacerých mestách na Slovensku. Oslovili sme koordinátora týchto klubov – Csabu Tolnaia. Slovo dalo slovo a prvý klub bol už nasledujúci mesiac v novembri. Doteraz sme sa stretli už štyrikrát s frekvenciou jedenkrát za mesiac a venovali sa témam, ako: Kresťanstvo a ekológia, Kresťanstvo a Islam, Kauza Kristus. A pretože chceme aj vám priblížiť čo-to z atmosféry klubu, oslovili sme pár pravidelných účastníkov.

CSABA

1. Ako sa ti javí klub Quo Vadis v Martine oproti týmto klubom na Slovensku?

Keďže nie som odtiaľto a nepoznám veľmi publikum, je ťažké to porovnávať. Ale môžem povedať, že účasť je taká štandardná. Povedal by som, že záujem, otázky a diskusie sú aj lepšie ako štandard inde. Každý klub je špecifický.

Zatiaľ sme tu mali iba 4 stretnutia, ale páči sa mi tu. Je tu aj celkom dobrá propagácia a zakaždým sa objavili aj noví ľudia, čo je pozitívne.

2. Komu by si klub Quo Vadis odporučil, ak sa to dá?

Klub je pre viaceré typy ľudí, záleží to na téme. Je tu určite pre každého, kto sa chce niečo dozvedieť. Myslím si, že je tu priestor pre jednoduché i náročnejšie otázky a odpovede. Nebál by som sa to odporučiť ľuďom okolo nás, veď kto nechce, ten nepríde.

Účastníkov klubu sme sa pýtali na to, prečo sem chodia a komu by to odporučili oni.

TERKA:

☐ Páči sa mi tu. Sú tu zaujímavé témy a môžem sa dozvedieť nové informácie na tú-ktorú tému.

☐ Záleží na téme – určite by som pozvala ľudí, ktorí sa chcú dozvedieť niečo nové, alebo si ujasniť niektoré veci, názory. A tým, ktorí majú v danej téme predsudky.

ĎURI:

☐ Pretože ma zaujímajú problémy dnešnej doby. Je dobré poznať názory ostatných, aj tie úplne opačné.

☐ Pozval by som tých, ktorí úprimne hľadajú odpovede na svoje otázky. Závisí to od témy.

BETKA:

☐ Zaujali ma témy, preto som prišla. Chcela som sa naučiť niečo viac, najmä aby som vedela reagovať na rôzne argumenty ľudí, napr. neveriacich.

☐ Musela by som poznať človeka a vedieť, že ho to zaujíma, že to potrebuje. Vek je neobmedzený, ale určite to nie je pre deti. Len tak z ulice by som asi človeka nepozvala.

☐ Ocenila by som, keby náročnejšie témy boli rozdelené na viackrát, aby mohli ísť hlbšie do konfrontácie s kresťanstvom.

JANKA:

☐ Hmm, zaujalo ma to. Vnímam to aj ako určitý spôsob misie priblížiť kresťanské postoje a možnosť dozvedieť sa viac o téme a uhloch pohľadu iných. Mám rada, keď témy provokujú ľudí k otázkam a hľadaniu odpovedí, ktoré nie sú plytké. A je tu príjemné prostredie a atmosféra.

☐ Je to pre tých, ktorí majú záujem prísť, dozvedieť sa niečo, konfrontovať, diskutovať, pre náročných i jednoduchých. Každý sa môže vyjadriť, pýtať sa, a to nielen prednášajúceho, ale aj ostatných, lebo diskusia je pre všetkých.

Okrem domácej atmosféry, kde sa dobre diskutuje, zaujímavých hostí a tém martinský klub Quo Vadis priniesol aj ekumenickú spoluprácu, ktorá nás veľmi teší. Systém týchto klubov zastrešujú kamaráti z Cirkvi bratskej z Levíc, odštartovali to ľudia z evanjelického zboru v Martine, priestory poskytlí a k propagácii klubov sa pripojili kamaráti z rímskokatolíckej farnosti na Severe.

V najbližších mesiacoch tu plánujeme otvoriť rôznorodé témy a ak vám budú niektoré z nich blízke, pridte medzi nás! A ak premýšľate, ako šíriť evanjelium medzi kolegami, spolužiakmi, susedmi či v rodine – skúste ich pozvať do klubu. Tému, deň, miesto a čas nájdete vždy v predstihu na plagáte pred kostolom.

Tešíme sa na vás.

Nedeľa naplno

Rozvrhnutie služieb Božích v nedeľu predpoludním

Milé sestry a bratia,

už dlhší čas ma ako farára tohto cirkevného zboru znepokojuje mierne klesajúca návštevnosť služieb Božích. Vidno to najmä v bezslávnostnej polovici cirkevného roka, zvlášť v období pred adventom. Možno sa to na prvý pohľad ani tak nejaví, veď účasť na službách Božích kolíše aj podľa poveternostných podmienok či programu alebo mimoriadnych príležitostí v danú nedeľu. Predsa však, najmä miesta našich starších bratov a sestier, ktorí už nevládnú prísť, alebo nás predišli do večnosti, ostávajú prázdne. Nemá ich kto nahradiť. Snažíme sa pripravovať každé služby Božie zodpovedne tak, aby boli čo najviac oslovujúce. Myslím však, že si nemôžeme zakrývať oči pred skutočnosťou, že evanjelické služby Božie s tradičnou liturgiou, piesňou i kázňou už v podstate neoslovujú ľudí, ktorí v cirkvi nevyrástli a neboli rodinou vedení k evanjelickej zbožnosti. Veľmi to cítime najmä na večierňach, že starší nám ubúdajú a mladší sa ukážu len sporadicky. V zimných mesiacoch nám poklesne účasť občas aj pod desať členov a v prípade priaznivejšieho počasia je to okolo dvadsať ľudí, málokedy do tridsať. Prichádzajú zväčša tí najvernejší, sem-tam sa zastaví niekto nový, ale neostane.

Preto sme ako zboroví pracovníci aj presbyterstvo rozmýšľali, či by nebolo vhodnejšie presunúť tieto služby Božie na nedeľu ráno so začiatkom o 8.15, alebo 8.30 – podľa spojov. Mali by skrátenej priebeh: tri piesne,

spievanú liturgiu, kázeň a oznamy, teda podobne ako večiereň. Zámerne by sme im ponechali tradičný charakter bez ďalšieho programu či nových piesní. Možno by takéto služby Božie vyhovovali najmä tým, ktorí chcú v nedeľu stihnúť ešte iný program – výlet, návštevu, prípadne dovariť obed, ale aj tým, ktorí vnímajú nové prvky na službách Božích ako rušivé. Služby Božie o 10.00 by ostali nezmenené, akurát by sme chceli častejšie prisluhovať v ich rámci Večeru Pánovu. Keďže viacerí naši členovia vnímajú Večeru Pánovu bez pokľaknutia k oltáru ako nie dosť prežitú a dôstojnú, chceli by sme upraviť klokadlo na celú šírku kostola na stupienku pred oltárom, aby mohlo naraz pristupovať aspoň dvadsať ľudí. Tiež by sme chceli demontovať prvú lavicu z každej strany, aby sa získal priestor pre komunikantov, spevokol alebo iné vystúpenie. Ku klokadlu by sa dalo spraviť demontovateľné podporné zábradlie. Do prisluhovanej Večere Pánovej by sme chceli zapojiť viacej farárov i laikov.

Čas medzi službami Božími, prípadne aj po nich by bolo dobré využiť na neformálne stretnutia pri občerstvení alebo k spoločným modlitbám či malému biblickému štúdiu. V súčasnosti rozbiehame aj tzv. rodinné služby Božie. Sú zamerané misijne s modernou duchovnou piesňou a hudbou, voľnejšími kázňami, so svedectvami a spoločnými modlitbami. Ich úlohou je osloviť najmä neveriacich, ale určené sú aj mladým, pre ktorých sú bežné služby Božie nezaujímavé, prípadne rodinám, ktoré chcú prísť aj s deťmi a majú

obavu, že v kostole by malé deti vyrušovali. Tieto služby Božie sú v Biblickej škole v nedeľu o 16.00 raz v mesiaci. V prípade rastúceho záujmu uvažujeme o ich presunutí na nedeľu dopoludnia o 11.00. Mali by sme tak naplno využité nedeľné dopoludnie s možnosťou výberu pre každého. Zároveň by sme vytvorili priestor aj pre neformálne stretnutia. Zapojili by sme podstatne viac laikov a videli by sme, aký je záujem o jednotlivé služby Božie. Možno by sa postupne ukázalo, ktoré treba podporiť a ktoré naopak nie sú potrebné. Sľubujeme si od takéhoto rozvrhnutia služieb Božích oživenie bohoslužobného života v zbore a zvýšenie celkovej účasti, hoci pre jednotlivé služby Božie by to možno znamenalo aj pokles. Nechceme však samoučelný experiment. Začali sme informovať o tejto predstave aj na službách Božích a chceme sa

tiež formou ankety spýtať na váš názor. Veľmi neradi by sme zavádzali zmeny, ktoré by vás zneistili a v konečnom dôsledku viac odradili, než pomohli.

Cirkev ako taká a na Slovensku zvlášť žije v neľahkej dobe. Útoky zvonku sa stále stupňujú. To však neznamená, že sa budeme prizerať na to, ako strácame. Keď napríklad spoločnosť Orange prichádza o klientov, pripraví novú a zaujímavejšiu ponuku. Viem, že nie sme firma a že život cirkvi je v Božích rukách. Pán Boh má pre nás vždy dobré riešenie. Chce však, aby sme ho videli a niečo pre Neho urobili. Modlíme sa a zápasíme o to, aby sme rozpoznali Boží zámer pre nás. Veríme, že Pán Boh má pre nás pripravené nové a dobré veci. Prosíme tiež o vaše modlitby a podporu.

JÁN HROBŇ, ZBOROVÝ FARÁR

TEŠÍM SA NA JAR

(KARLOVANOM)

Teším sa na Jar

Na kvapkajúce karlovske dachy

Na vône dedinského dreva vyhrievaného trpezlivými lúčmi Slnka

Na rastúce ostrovčeky zelenkastej trávy aj prvé kašky

Na vitalitu spievajúcich vtáčkov

Na vľúdnosť obyčajných ľudí ktorí v tichej modlitbe s Pánom

V zdraví prežijú túto dlhú Zimu

LUBO JANKOVIČ-LEHOTSÝ
MARTIN, MAREC 2005

Spisy apoštolských otcov

Doktor Karol Gábris preložil pred päťdesiatimi rokmi do slovenčiny najranejšie diela mimobiblickej literatúry. Tieto spisy, známe pod súhrnným názvom „Spisy apoštolských otcov“, pochádzajú z prvého a zo začiatku druhého storočia. Napísali ich ľudia, z ktorých mnohí boli priamymi učeníkmi apoštolov. Sú klasikou kresťanskej literatúry a poskytujú pohľad na život, otázky, zápasy a bohoslužobné dianie ranej cirkvi. Odhaľujú výzvy, ktorým muselo kresťanstvo čeliť, keď sa šírilo z Jeruzalema do krajín okolo Stredozemného mora. Ponúkajú spätný pohľad do obdobia, keď prestalo byť považované za židovskú sektu a začalo byť vnímané ako oddelená, jedinečná náboženská komunita. Tí, ktorí vyznávali Ježiša ako Krista, Mesiaša a svojho Pána, sa pôvodne označovali za „nasledovníkov Cesty“ a „služobníkov Mena (Božieho Syna)“. Snažili sa pamätať na Jeho učenie a nasledovať Jeho cestu, ako bola vyučovaná apoštolmi a priamymi žiakmi apoštolov.

V prvých generáciách poapoštolskej cirkvi zohrali mimoriadne významnú úlohu práve títo žiaci apoštolov, poverení vedením a spravovaním cirkvi – biskupi. Hoci v prvotnej cirkvi bolo bežnou praxou, že v zbere bolo naraz viacero biskupov (grécky: „episkópos“ – dozorca), už začiatkom druhého storočia sa v zboroch v Malej Ázii začína presadzovať „monarchický episkopát“, čo znamená – jeden biskup ako správca nad jednou farnosťou (pod farnosť mohli spadať viaceré vysunuté kazaťské stanice). Išlo o zbory, z ktorých mnohé založil priamo apoštol Pavol a ktoré svojou službou výrazne ovplyvnil antiochijský biskup Ignatios, ochranca čistej apoštolskej viery a jednoty cirkvi.

Vybraný text pochádza z Ignatiovho *Listu Efezským* (s. 76-79) a je dobrou ilustráciou zmýšľania tohto „apoštolského otca“,

ako aj prevládajúceho charakteru spomínaných ranokresťanských spisov.

I. V Bohu som pozdravil vaše nadmieru milované meno, ktoré ste získali spravodlivým zameraním podľa viery a lásky v Ježišovi Kristovi, našom Spasiteľovi; lebo úplne ste vykonali dielo primerané vášmu založeniu, pričom ste napodobňovali Boha a boli ste znovuoživení Božou krvou. 2. Veď ste sa ponáhľali vidieť ma, keď ste sa dopočuli, že som odchádzal zo Sýrie sputnaný pre spoločné Meno a spoločnú nádej; dúfal som pritom, že s pomocou vašej modlitby budem v Ríme zápasiť s divou zverou, aby som mohol dosiahnuť hodnosť učeníka. 3. Potom som v mene Božom prijal vás všetkých v Onesimovi, vašom biskupovi podľa tela, ktorého lásku nemožno ani len opísať. Modlím sa, aby ste ho milovali, ako chce Ježiš Kristus, a aby ste mu všetci boli podobní. Lebo nech je požehnaný, kto vás milostivo obdaril tým, že ste získali takého biskupa; veď ste ho hodni...

III. Nerozkazujem vám, ako by som bol niekým. Lebo i keď som bol sputnaný pre Meno, nie som ešte dokonalý v Ježišovi Kristovi. Lebo teraz som na začiatku toho, aby som sa stal učeníkom a hovorím k vám ako ku svojim spolužiakom. Veď bolo by treba, aby sa mi od vás dostalo pomazania vierou, napomenutia, trpezlivosti, stálosti. 2. Ale keďže láska mi nedovolí mlčať o vás, predsavzal som si povzbudiť vás, aby ste spolu so mnou bežali podľa Božieho plánu. Veď i Ježiš Kristus, náš neotrasiteľný život žije podľa Otcovej vôle, i biskupi, ustanovení v ďalekých krajoch, žijú podľa vôle Ježiša Krista.

IV. Preto i vám sa sluší ísť životom v súhlase s názormi biskupov, ako i robíte. Lebo vaše presbyterstvo, hodné svojho mena, hodné Boha, je tak spojené s biskupom ako struny s citarou. Preto vaša jednomyselnosť a súzvuk lásky je chválospevom na

Ježiša Krista. 2. Ale nech sa každý z vás stane i chórom, aby ste harmonicky spolupoznali v jednomyselnosti a aby ste svojou jednotou nasadili Božiu tóninu a spievali jedným hlasom Otcovi skrze Ježiša Krista, aby vás počul a aby i na vašom dobrom konaní spoznal, že ste údmijeho Syna. Užitočné je teda, aby ste zotrvali v neporušenej jednote, aby ste tak vždy mali podiel i v Bohu...

VII. Lebo niektorí majú vo zvyku so zlostnou prefikanosťou sem-tam vláčiť Meno, ale pritom konajú veci, ktoré sú nehodné Boha. Tých sa musíte strániť ako divých zverov. Veď sú to besní psi, ktorí zákerne hryzú. Musíte sa mať pred nimi na pozore, lebo ťažko ich možno vyliečiť. 2. Jestvuje jediný lekár, ktorý je telesný i duchovný, narodený i nenarodený, v tele narodený Boh, skutočný život v smrti, z Márie a z Boha, prvý trpiteľ, a predsa vždy bez bolesti, náš Pán Ježiš Kristus.

VIII. Nech vás teda nikto nezvedie, ako nie ste zvedení, a keďže celí patríte Bohu. Lebo podľa Boha žijete, keď niet medzi vami nijakej stálej roztržky, ktorá by vás mohla sužovať. Som vašim pokorným sluhom a obetujem sa za vás, Efezskí, za cirkev široko-ďaleko známú až naveky. 2. Telesní nemôžu konať veci duchovné, ani duchovní veci telesné. Práve tak viera nemôže konať skutky nevery, ani nevera skutky viery. I veci, ktoré konáte v tele, sú duchovné; veď všetko konáte v Ježišovi Kristovi...

X. Ale i za ostatných ľudí modlite sa bez prestania. Veď je nádej, že budú činiť pokánie, aby sa dostali k Bohu. Preto im dovoľte, aby sa počúli aspoň z vašich skutkov. 2. Proti výbuchom ich hnevu vy buďte krotkí, v protiklade k ich vystatovačným rečiam vy buďte pokorní, proti ich rúhaniam postavte svoje modlitby, proti ich bludu buďte pevní vo viere, v protiklade k ich divokosti buďte mierni, neusilujte sa napodobňovať ich. 3. Láskavým konaním dokážme sa ich bratmi. Ale usilujme sa napo-

dobňovať Pána – kto viac bezprávia vytrpel, kto bol viac olúpený, kto bol viac opovrhovaný? – aby sa medzi nami nenašiel niekto podobný diablovej rastline. Ale telesne i duchovne ostávajúce v Ježišovi Kristovi, v dokonalej čistote a zdržanlivosti.

Z pôvodného Gábrišovho prekladu bolo vytlačených len niekoľko málo kópií, a tak sa postupom času stalo takmer nemožným získať vlastnú kópiu. Nové, doplnené vydanie tohto diela muselo na svoje druhé vydanie čakať takmer päťdesiat rokov. Počas tohto obdobia sa veľa zmenilo, najmä z jazykovej stránky. Tu sú niektoré odlišnosti druhého vydania oproti verzii z roku 1955:

a) Názov diela sa z pôvodného „Apoštolskí otcovia“ zmenil na terajší „Spisy apoštolských otcov“. Tento titul je výstižnejší vzhľadom na obsah a charakter tejto knihy. Ide o „spisy“, a nie o životopisy a charakteristiku jednotlivých osobností spomedzi apoštolských otcov.

b) Druhá podstatná zmena sa týka rozsahu preložených spisov. Druhé vydanie bolo doplnené o tri ďalšie spisy: *List Dionétovi*, *Polykarpovo martýrium* (umučenie) a *Papiove fragmenty*. Tieto spisy bývajú v súčasnom akademickom svete prijímané ako súčasť diela apoštolských otcov.

c) Celá kniha prešla jazykovou úpravou, pričom niekedy bolo mimoriadne náročné nájsť rovnováhu medzi snahou pripraviť gramaticky a štylisticky správny text a úsilím zachovať pôvodný štýl prof. Karola Gábriša s jeho špecifickými výrazovými prostriedkami. Prvoradým cieľom bolo pripraviť text, ktorý by bol predovšetkým zrozumiteľný súčasnému čitateľovi. Všade tam, kde to bolo v súlade s týmto zámerom možné, bol ponechaný pôvodný text prof. Gábriša s jeho typickými dôrazmi a nuansami.

Na prípravách a redakčnej práci spolupracovala skupina doktorandských študentov na Evanjelickej bohosloveckej fa-

kulte Univerzity Komenského. O preloženie chýbajúcich spisov z gréčtiny sa postaral Mgr. František Ábel pod vedením doc. ThDr. Jána Greša. Tvorcom a koordinátorom projektu bol Mgr. Michal Valčo, ktorému sa tiež podarilo získať granty na jeho financovanie. Mgr. František Ábel, Mgr. Tomáš Gulán, Mgr. Norbert Hajský a študentka Viera Brtišová pomohli s redakčnou prácou a s ďalšími prípravnými prácami pred samotnou tlačou. Kni-

ha vyšla v tvrdej, prešívanej väzbe v náklade 500 kusov. Táto 365-stranová publikácia obsahuje aj pôvodné Gábrišove poznámky, doplnené poznámky (k pridaným spisom) a bohatý bibliografický zoznam, ktorý náročnejšieho čitateľa nasmeruje k ďalším titulom, venujúcim sa tejto problematike. Zaujímavosťou je, že ju môžu kúpiť za 290,- Sk v Biblickej škole v Martine alebo v knižnici EBF UK v Bratislave.

MICHAL VALČO

Do pozornosti našim politikom vyznanie Filóna Alexandrijského, súčasníka Ježiša Krista

„Boli doby, keď som mal čas pre filozofiu, poznanie sveta a vecí na ňom, keď som trhal ovocie z krásneho stromu, ktorý stál za námahu môjho rozumu zakotveného v pravde. Bol som zamestnaný Božím slovom a učením, z ktorého som sa túžobne a nenásytne tešil, nemysliac na nič nízkeho, ani pozemského. Nezdržovala ma sláva ani bohatstvo, či rozkoše tela. Myslel som si, že v Božskom nadšení držím krok so slnkom a mesiacom, ba celým nebeským svetom. Vtedy, áno, vtedy hľadel som zvyška dole. Z éteru, z diaľky, akoby na strážni mieri som duchovným zrakom na zem, prezeral si nespočetné podoby všetkých jej vecí a blahoželal sebe samému, že som ušiel moci zla a ničivému údelu smrteľného života.

Číhalo však na mňa to najhoršie zo všetkého zla. Závist, ktorá nenávidí dobro, ma náhle prepadla a neprestala na mne násilne hľadať, až ma strhla do mora politických kráčov. Predsa sa priečim, pokiaľ môžem... Stále sú okamihy, keď dvíham hlavu a zakaleným duševným zrakom, lebo jeho jasnosť zakalila a zatienila cudzia činnosť, rozhliadam sa s tklivou túžbou po čistom a bezbolestnom živote. Vždy, keď mi je neočakávane uštedrené malé závetrie a pokoj od politického života, vznášam sa hore ako na krídlach, prechádzam nebeským priestorom a dýcham ducha múdrosti, ktorý ma často napomína, aby som ušiel od tých hrdých pánov, kde na mňa prúdia zo všetkých strán ako bystrina ľudia i veci. Ale aj za to patrí Bohu vďaka, že môžem zápasť so slzami, aby ma nepohltili úplne.“

VYBRAL A POSLOVENČIL J. B. HROBŇ

P O Š T A P R E T E B A . . .

Pozývam Ťa na kávu!

Takéto pozvanie nesmie znamenať, že som ochotný darovať ti hodnotu v cene asi desiatich korún; ak to má byť v kaviarni, tak povedzme dvakrát toľko. Musí to znamenať viac. Nejde o peniaze, ale o hodnoty, ktoré sa nedajú vyčíslieť. „Pozývam Ťa na kávu“ pre mňa znamená, že chcem s tebou stráviť príjemnú chvíľu oddychu a pohody môjho života. Túto chvíľu ti nechcem iba ja dať, ale zároveň túžim prijať ju od teba ako cenný dar. Môže sa to stať ozaj i pri káve a môže to byť taká pekná, ba požehnaná chvíľa, že na jej chuť a vôňu budeš dlhšie spomínať, ako ti to sľubujú v reklame na kávu, ale tam je to o úplne inom. Práve tam je to o tých dvadsiatich korunách. Malo by to byť predovšetkým o vzťahoch. Či káva, alebo limonáda, to je už potom úplne jedno.

Pán Ježiš učeníkom nesľubuje posedenie pri káve, lebo vtedy ju ešte nepoznali. Sľubuje im, že bude s nimi piť nové víno v kráľovstve svojho Otca a že sa na to veľmi teší. Som presvedčený, že mal na mysli práve tie jedinečné vzťahy, ktoré raz budú korunované Jeho prítomnosťou. Dovtedy by sme mali čosi z toho skúsiť pri našich spoločných stretnutiach, posedeniach a pozvaniach. Dožičme si ich!

J. B. H.

Chvála inšpirácie!

Chápem tento zázrak ako dar do rozohriateho vnútra človeka, ktorý ho tvorivo oplodní až mimoriadnym spôsobom. Odkiaľsi príde, s ním nové nápady, takže prekvapený bežiš si ich napísať, aby si na ne nezabudol. Tento dar je krehký. Ak Ťa pri ňom niekto vyruší, môže ho odplašiť. Tvoje srdce i mozog sú iba sprostredkovateľmi. Nakoniec sa spolu s tebou tešia, čo vyprodukurujú, lebo len pred malou chvíľou to vôbec neexistovalo. Nič také Ťa ani nenapadlo, alebo to bolo veľmi nevýrazné. Oné „zahrievanie“ je vyčerpávajúce, neraz si pri tom i poplačeš, ale nakoniec je nesmierne sladké. Popreháňa ti city, myšlienky, dušu, ale ju zároveň aj upokojí. Asi tak ako večerná nedeľná pieseň utrápenú „matičku moju“. Aj ona po takej hľbokej prežitej clivej chvíli mala navyše pocit, že nebola sama, že mala perfektnú spoločnosť. Potom zasa tento svet, trnie starostí života, onú inšpiráciu z teba zdriape. Nepodari sa mu však vziať ti všetko a ak si z toho ozaj čosi zapíšeš, môžeš sa s tým aj podeliť. Vďaka Bohu za tento dar!

J. B. H.

STRÁŽKYŇA ODKAZU

Elena Maróthy-Šoltéssová je krásnym zjavom rodu Maróthyovcov. Jej starý otec Martin Maróthy patrila k vynikajúcim evanjelickým učiteľom. Pôsobil v Maškovej. Otec Daniel bol nadšeným štúrovcom. Zakladal Maticu slovenskú a slovenské gymnáziá. Jeho Rozpomienky na dni krásnej mladosti sa považujú za pozoruhodný prejav ideálnej štúrovej literatúry. Študoval na lýceu v Banskej Štiavnici a evanjelickú teológiu v Bratislave. Stal sa obľúbeným kazateľom slova Božieho vo viacerých evanjelických zboroch. V Krupine sa mu 6. januára 1855 narodila dcéra, ktorá dostala meno Elena, čo znamená: tá, ktorá sa zaskvie. Ale je v ňom aj iná symbolika – meno Elena nosila kráľovná, ktorá podľa tradície v Jeruzaleme objavila Kristov kríž.

Elene Maróthyovej sudičky prisúdili svetlo. Svetilo z jej krásnej rodiny. Ale prisúdili jej i Kristov kríž. Nemala ešte tri roky, keď stratila matku a v pomerne mladom veku aj milovaného otca. Neskôr dve milované deti. Prežila najťažšie desaťročia slovenského života v Uhorsku. Ale úšla a drobunká, no srdcom silná Elena sa zaskvela mravným imperatívom: verná duchovnému ideálu svojich evanjelických otcov bez váhania prijala krížový osud svojho ľudu. So Živenou – rodinou slovenských žien, ktorú verne viedla po tesných chodníkoch – dožila sa vzkrieseného Slovenska.

Materinská reč, ukotvená v otcových básňach a štúrovských romantických dielach, bola pre mladučkú Elenu silným impulzom. Priviedla ju s otcom do Turčianskeho Svätého Martina, kde ako štrnásťročná bola svedkom založenia Živeny. S pohnutím stála v auguste roku 1869 pred budovou evanjelického kostola a slovenského evanjelického gymnázia na slávnom Memorandovom námestí, kde odvážne ženy slovenských mužov počúvali slová Eleninej tety Ľudmily Hudcovej-Hodžovej, zakladateľky Živeny: Slovenky, budujme Živenu, vzkriesme Živu, ktorá roznieta život slovenských žien! Založme školu pre slovenské dievčatá!

Na Eleny Maróthyovej idea Živeny zapôsobila blahodarne. Ale nielen Živenou oslovilo jej vedomie slovenskej veci oddané turčianske mestečko. Bolo to i valné zhromaždenie Matice slovenskej, v rečníkoch videla samých slovenských hrdinov a slovenské divadlo bolo pre ňu čímsi čarodejným. A bol to i jej budúci muž, martinský obchodník Ľudovít Šoltés, ktorý ju o niekoľko rokov požiadal o ruku. Elena pozvanie do manželstva prijala. A uniesla v ňom väčší, neobyčajne veľký diel rodinného bremena, kríž väčší, ako si možno predstaviť. Znášala ho statočne a vyvažovala energickou a obetavou prácou v Živene. Veď sa čoskoro stala jej podpredsedníčkou a od roku 1894 – na tridsaťtri rokov – jej predsedníčkou. A v tomto postavení konala mnohé z toho, čo v jej časoch patrilo výhradne medzi povinnosti mužov. Aj v tomto postavení zaskvela sa jasným svetlom: s Ambrom Pietrom, Jozefom Škultéty, Svetozárom Hurbanom Vajanským a ďalšími vystúpila nebojácne na uhorskou vládnou politikou vypálené slovenské hradby, spevňovala pukliny a bránila ich silou ducha, aký býva darovaný výnimočným ženám.

Živena Eleny Šoltésovej mala jasný program: Dať slovenským dcéram primeranú výchovu, vychovať pre budúcnosť vzdelané, ušľachtilé ženy, ktoré by v tomto duchu viedli svoj dom i okruh spoločnosti, kde by príkladne pôsobili. Vzdelané ženy by ako umné matky svoje deti viedli k poznávaniu pravdy a k odmietnutiu chlebarských zásad, na akých bol (a naďalej je) budovaný svet. Vzdelanie mali získavať v ústave, ktorý by bol osnovaný na zásadách duchovného života a na slobodnom uplatňovaní materinskej reči. Nekonečné uhorské desaťročia myšlienku takejto ústavy, sedemnášťkrát žiadanú, nekompromisne odmietli. No Živena, aj keď ju uhorská vláda nútala k nečinnosti, nezaháľala: vedená Šoltésovou organizovala zbierku pre nemajetných študentov, zastala sa neohrozene väzneného Vajanského, usporiadala nádhernú výstavu Věšínových obrazov a slovenských Ľudových výšiviek, založila výrobný spolok Lipa, ktorý združil slovenské vyšivačky. Živena otvárala slovenským ženám dvere i do literárneho života. Vstúpila do Slovenských pohľadov a Národných novín. Na ich stránkach sa vynorili skvelé spisovateľky: Šoltés-

vá, Vansová, Timrava. S nimi Podjavorinská. Vytváral sa kruh vzdelaných Slovencek, ktorý podával ruku k spolupráci ponad slovenské hranice najmä českým ženám. A Slovensko i svet ich začal brať na vedomie. Do slovenskej literatúry plnohodnotne vstúpil Letopis Živeny. Aj vo Vansovej Dennici – jasnej zorničke slovenskej ženskej literatúry – začali napokon publikovať páni spisovatelia. A potom prišiel Šoltésovej časopis Živena, z ktorej ona sama, ako redaktorka i publicistka živým slovom, neskôr i s tými, ktorí ju v redakcii nasledovali, vytvorila nezabudnuteľný časopis nezmernej kultúrnej ceny, vysoko hodnotený v celoeurópskom kontexte.

Angažovanosť v národných veciach sa pre Šoltésovú stala najvyšším imperatívom. Spi-sovateľka ho spájala s vysokými mravnými nárokmi. Sama o tom povedala: Nezvratne to stojí od vekov na veku, že najvyššia sila je v celistej mravnosti – a v rozpustnosti je vždy úpadok. Ukázalo sa to najmä v jej románe Proti prúdu, v ktorom predstavila idealizovaný zápas o národné a mravné hodnoty v čase, ktorý pre Slovensko predstavoval mimo-riadnu hrozbu. Nebola to iba uhorská maďarizácia, ale i mravný úpadok, vláda lži, ktorá sa plazila v slovenských mestách a rozkladala slovenské dediny. Mravný kal – to bol prúd, proti ktorému Šoltésová postavila mravnú bázu rodinného života. Zvýraznila pritom rolu ženskej nehy a materského srdca. A takou boli aj Šoltésovej Moje deti, jedno z najväčších literárnych diel o sile materskej lásky.

Moje deti zaznačili neopakovateľne, aká nesmierna je materská bolesť, ako matka celú tú bolesť ukladá do svojho srdca. Šoltésová zažije čosi zo starozákonného Jóba. Aj ona, ako Jób, pýta sa Hospodína: Bože na nebesiach, prečo si mi vzal práve moje deti? Napo- kon do jej srdca vstúpi hodina, v ktorej vyzná: Moja láska a moja bolesť boli dobré na to, aby ľudská láska pochopila lásku Božskú – a poslala z toho nezaniknuteľná viera!

O Mojich deťoch písali najvýznamnejšie osobnosti Šoltésovej doby. Knihu preložili do viacerých jazykov. Jiří Mahen, moravsko-český spisovateľ, o nej napísal: ...tam za hora- mi psala matka svoje proste poznámky o deťoch, radovala sa a plakala s nimi, v obyčej- né svätnici vybudovala celý svet, celý Nazaret a celou Golgotu – a jakým spôsobem! ... Kniha, ktorá človeka rozdrtí a pak mu pomáha vstáti ze země! Tak je takhle slovenská kni- ha silná...!

Elena Šoltésová našla tisíce nových detí. Našla ich v žiačkach Živeniných rodinných škôl a v jedinečnom Štefánikovom ústave. Čo odmietala uhorská štátna moc, to sa jej za- čalo dariť hneď po vytvorení Česko-Slovenska. Inšpirovaná prácou Vesny – školy pre diev- čatá v Brne, podporovaná školským radcom Františkom Marešom, systematicky praco- vala na vybudovaní škôl Živeny. Základy sa podarilo vytvoriť už roku 1919 v Martine a v ďalších slovenských mestách. Prešlo sedem rokov úmornej práce, hľadania dar- cov a boli to roky požehnané. Jedinečne pomohli napríklad americkí Slováci. 26. augusta 1926 na návrh nad Martinom bol za účasti prezidenta Masaryka otvorený povestný Štefánikov ústav. Šoltésová sa k vysnivanej škole prebila, lebo sa prebiť chcela!

Keď koncom dvadsiatych rokov uplynulého storočia nemecká publicistka Elga Kernová chystala knihu Vedúce ženy Európy, zaradila do nej príspevky a fotografie dvadsiatich piatich popredných žien kontinentu. Je viac ako pozoruhodné, že medzi ne zaradila aj Elenu Maróthy-Šoltésovú. Významnej Slovenke sa dostalo cti, aby sa zaskvela po boku vzácnych európskych žien. Kniha vyšla roku 1929 a celé kultúrne Slovensko naplnila hrdosťou nad tým, ako bolo ocenené celoživotné dielo slovenskej spisovateľky a budova- teľky Živeny: Celá Európa spoznala Slovensko, jeho radosti i bolesti!

Slovensko si Elenu Maróthy-Šoltésovú zapamätalo a v mnohých srdciach ešte ucho- váva ako vzácnu slovenskú ženu, kresťanku naplnenú vierou. Keď sa jej meno vynorí, zaskvie sa vo svetle a znejú tiché slová dávnej „staročeskej luterskej“ piesne: Pán Bůh jest má síla i doufání!

MILOŠ KOVAČKA

Martinský evanjelický kostol, Tri krále 2005

Bratislava 27. 2. 2005, Astorka – jubilejná akadémia pri 150. výročí narodenia E. M. Š.

Dva razy za môjho dievčenského života dostalo sa mi odísť z rodičovského domu na dlhšiu návštevu, po oba razy k ujcovi Maximu Hudcovi, ktorý už v mojich detských rozpomienkach má svoje význačné miesto. Po prvý raz bola som u neho roku 1869, keď bol farárom v Púchove a mal za ženu Ludmilu, rodenú Hodžovú. Pobudla som tam za dva mesiace, a zdá sa mi, že za ten čas u týchto dvoch ľudí duševne mnoho som získala. Ludmila Hodžová-Hudcová, dcéra Michala Miloslava Hodžu, bola jedna z najušľachtilejších slovenských žien, duchom i srdcom vzdelaná, a veľká národovkyňa. Jej vplyv na mňa, vtedy mladistvo vnímavú, bol blahodarný. Hoci vo veku medzi nami bol hodný rozdiel, bolo to vážne priateľstvo, ktoré sme za ten čas uza-vreli.

Rodičia mi dovolili zostať v Púchove do zhromaždenia Matice slovenskej, ktoré i toho roku (písal sa rok 1869-ty) sa strojilo v Turčianskom Svätom Martine a na ktoré mali ísť i moji Hudcovci z Púchova.

Vtedy okriali sme cestou krásnym Po-važím i porozprávali sme si všetko, čo sme mali na srdci. V Martine potom ruch hostí, schádzajúcich sa zo všetkých strán Slovenska, zaujal nám pozornosť i tvoril tú neopísateľne povznesenú, blahú náladu vzájomnej lásky a ušľachtilých spoločných túžob, akú v úprimných slovenských dušiach vyvolávali matičné zhromaždenia v prostom, nebohatom a jednako tak obdivuhodne pohostinnom Martine.

Bolo vtedy i zriaďujúce valné zhromaždenie Živeny, ak sa dobre pamätám, pod lipami pred evanjelickým kostolom, pri ktorom dostala som veľmi

pekňú pochop o dobroprajnosti slovenských mužov k slovenským ženám, lebo i sám Viliam Paulíny-Tóth, i najmä Ambro Pietor a Jozef Nedobrný mali pri zakladaní tohoto prvého národno-vzdelávateľného spolku slovenských žien činnú, ba vodčiu účasť. Horlivo prizvukovali, že Slovenky nesmú vo vzdelanosti zaostávať za ženami iných národov, ale majú sa vzdelávať tak, aby ich to nespreneverilo ani vlastnému národu, ani vlastnej ženskej úlohe a t. p., a ešte živšie v podobnom zmysle hovorila práve Ludmila Hodžová-Hudcová. Nakladala slovenským ženám, že majú sa uskromniť vo všetkých osobných potrebách a miesto toho obetovať čím najviac na Živenu, že by čím najskôr mohla zriadiť slovenskú dievčenskú školu a tak, vychovávajúc a vzdelávajúc Slovenky po slovensky, konala svoju veľkú úlohu v národe atď. Jej reč bola prijatá s oduševnením, za členov Živeny zapisovali sa i mužovia, nielen ženy. A tá iskra posvätného ohňa, vložená do jej počiatkov, najmä čisto oduševnenými slovami Ludmily Hodžovej-Hudcovej, zdá sa, zostala v nej utajená za všetkých 50 rokov maďarského zakliatia, a po odkliatí roznieťla sa k novému životu. Vtedy silno som verila, že ona, Ludmilka, bude držiteľkou Živeny, vedúcou ju k rozvoju, i umierovala som si, že budem ju v tom všemožne podporovať, lebo neopúšťala ma idea, že starať sa o také veci mi je súdené, hoci zatvorená mi je ešte možnosť k tomu. No Ludmilke nebolo súdené povzniesť Živenu – umrela na jar nasledujúceho roku.

ELENA MARÓTHY-ŠOLTÉSOVÁ

SEDEMDESAT ROKOV ŽIVOTA (SKRÁTENE)

Nový program v obnovených priestoroch!

Rekonštrukcia budovy historického evanjelického gymnázia v Martine sa tento rok dostala do finále. Náhodne okoloidúci pozorovateľ si to nemusí všimnúť, pretože budova je z bezpečnostných príčin zatiaľ „ukrytá“ za nie celkom estetickým plechovým plotom. Avšak v jej útrobách už prebiehajú práce, ktoré patria do kategórie záverečných, a všetko úsilie smeruje k tomu, aby budova bola tohto roku slávnostne otvorená.

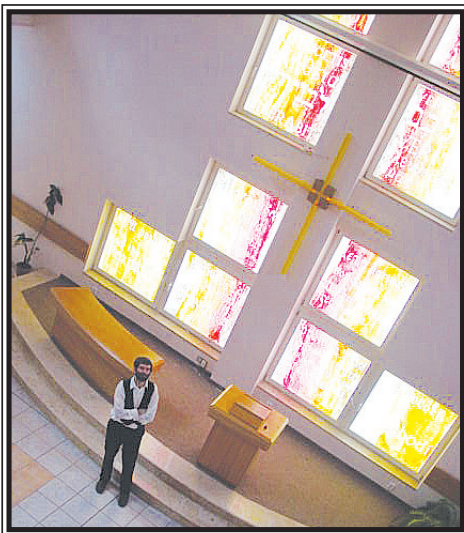
Rok 2005 je totiž pre túto školu symbolický. Pred 130 rokmi, v januári roku Pána 1875, bolo martinské evanjelické gymnázium zatvorené uhorskými úradmi. Na záverečných službách Božích napriek krivde a nespravodlivosti, ktorú zúčastnení pociťovali, spievali zhromaždení učitelia a študenti so slzami v očiach pieseň „Co Bůh činí, to dobré jest“. Posledný správca gymnázia Martin Kramár vo svojej modlitbe vyjadril túžbu, aby z každej slzy smútku vyrástlo požehnanie pre budúce generácie.

Dnes môžeme povedať, že jeho modlitbu vypočul Hospodin práve v našich časoch. Namiesto schátratej ruiny budeme mať onedlho k dispozícii novú, zrekonštruovanú budovu. Na prízemí budú tri veľké triedy, tri kabinety, recepcia, sociálne zariadenia, dve miestnosti pre farský úrad a historická miestnosť s krbom. Pod strechou, na prvom a druhom poschodí, sú dva byty a internát pre cca 30 študentov.

Som si však istý, že Kramárova modlitba sa netýkala iba samotnej budovy z tehál a kameňa. Budova ako taká nemá veľkú cenu, ak nie je naplnená niečím živým, ak v nej nepulzuje duchovný život. Z tohto dôvodu Biblická škola pripravuje nový program, ktorý oživí tieto staroslávné priestory. V tejto budove plánujeme pripravovať budúcich profesionálnych pracovníkov s mládežou a deťmi. Tento trojročný denný aj diaľkový program bude prebiehať pod gesciou Žilinskej univerzity a jeho absolventi skončia s titulom bakalár. Ich primárne uplatnenie bude v cirkevných zboroch, kde budú organizovať a viesť prácu s mládežou a deťmi. Zámerom tohto programu je zefektívniť túto prácu tak, aby naše zbory znovu ožili deťmi a mladými ľuďmi. Nemusím hádam nikoho presviedčať, že budúcnosť cirkvi je v mladej generácii, ktorú chceme týmto spôsobom osloviť a priviesť k plnohodnotnému životu s Kristom. Absolventi tohto štúdia sa môžu uplatniť aj v sekulárnej sfére ako pracovníci centier mládeže alebo vychovávateľa.

Každé nové dielo, každý nový program potrebuje nielen odvahu, ale aj pomoc širšej pospolitosti. Preto prosíme aj touto cestou vás, členov martinského evanjelického zboru, aby ste túto novú iniciatívu Biblickej školy zahrnuli do svojich modlitieb a prosieb. Dobré si uvedomujeme, že ak Hospodin nestavia dom, darmo sa namáhajú staviteľia. Takisto budeme veľmi radi, ak nám pomôžete pri záverečných čistiacich prácach a úprave okolia budovy gymnázia. O brigádach vás budeme informovať v zborovom spravodajcovi a v oznamoch. Už vopred ďakujeme za vašu ochotu a podporu. Veď nie každá generácia martinských evanjelikov má tú milosť dožiť sa obnovenia nielen budovy, ale aj poslania patronátneho evanjelického gymnázia v Martine – vychovávať mladých ľudí verných Pánovi. Preto spojme svoje sily, aby aj rok 2005 vošiel zlatými písmenami do histórie nielen nášho zboru, ale aj našej evanjelickej cirkvi.

ADRIAN KACIAN
RIADITEĽ BIBLICKEJ ŠKOLY

Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí

*Príhovor autora vitráže okien
v aule Biblickej školy
na jej slávnostnom sprístupnení*

Dostalo sa mi veľkej cti. Bolo mi dovolené vstúpiť do prázdneho priestoru a rozprestrieť na veľké číre okná predstavu, ktorá ma inšpirovala.

Je to, ako sa vraví, o BOŽEJ MILOSTI. Je to Stvoriteľ, kto svoje deti učí a dáva im možnosť aj schopnosť tvoriť.

Ale nech sme konkrétni. Prvé rozhovory s vedením Biblickej školy a tímom architektov Jankovičovcov z Banskej Bystrice sa začali asi pred dvoma rokmi. Kládli sme si otázku, ako priblížiť výtvarnou formou Toho, ktorý nám chce byť blízko. Toho, ktorý je Začiatkom i Koncom. Preto Alfa a Omega. Myšlienka ďalej kryštalizovala tak, že z okien veľkej sály Biblickej školy by mal zažiariť aj nápis, ktorý je „erbovou myšlienkou“ školy, teda text evanjelia podľa Jána 8, 32: *Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí* v základných biblických jazykoch, teda po hebrejsky, grécky, latinsky. Pre koho mali byť tieto slová väčším magnetom než pre otrokov a väzňov?!...

Možno sa nám zdá byť už dávny ten čas, keď Božie slovo a príkaz dali prostredníctvom Mojžiša slobodu porobenému a utláčanému národu Židov.

Možno nám pripadá príliš vzdialené aj desiate storočie n. l., keď sa jazyk starých Slovanov (Slovienov, Slávov) stal štvrtým, oficiálne uznaným, bohoslužobným jazykom kresťanstva, hoci bol jazykom tých, ktorých mnohí považovali len za národ otrokov.

Možno nám pripadá zapadnutý aj čas, keď sa Božie slovo stalo prvý raz asi pred storočím prístupným v kodifikovanej rodnej reči aj slovenskému národu, hoci aj vtedy ešte mocnejší chceli mu priznať len „právo“ na nevzdelaťnosť a bezduchú službu. Ale Písmo nám hovorí: *Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí*...

A tak vždy znova, každej generácii sa prihovára Kniha kníh, aby ukazovala cestu nádeje. V čase prorokov, apoštolov, mučeníkov, v čase Martina Lutthera, kralických vyznavačov a ďalších reformátorov a poslov živej viery. V čase rozvoja Medzinárodnej biblickej spoločnosti a celosvetovej misie... až dodnes. Aj nám sa chce prihovoriť Záchranca slovami o poznaní vyslobodzujúcej pravdy (hľadia na nás z priesvitných plôch „maľovanej vitráže“ v ôsmich jazykoch). Aj pre nás, ktorých chce zotročiť hriech, sputnať nevieru, zadusiť materializmus, je tu uistenie: Pravda vás vyslobodí... Pravda o tom, že sami nie sme dokonalí, ani spravodliví, ani múdri, ani dobrí, nie zdraví, ani šťastní... Napriek všetkému, čo máme (alebo za čím sa pachtíme), a napriek tomu, čo si nahovárame. Môj (náš) odev samospravodlivosti je ako šaty z papiera, ktoré by ľahko spálil Boží oheň, keby sme sa odvážili v nich pred Neho predstúpiť. Ale On nás chce odiať do rúcha milosti, v ktorom k Nemu môžeme vojsť a zostať navždy, v radosti, s Ním...

Symbolických dvanásť tabúl farebných priesvitov, na ktorých odtiene a štruktúry môžu pripomínať čosi z tej veľkej histórie... beloba omietok stredomorských miest, odkiaľ evanjelium vykročilo na cestu k ľuďom celého sveta, žltkastá farba papyrusu a hnedastá pergamenov, ktoré uchovávali po stáročia toto posolstvo. Je tu aj oranžová farba ohňa, vedúceho pútnikov do zasľúbenej zeme, ale aj červená farba krvi, ktorú vylial Boží syn, aby nikto z nás nemusel naveky stratiť život.

V strede majestátnej steny sme umiestnili zvláštny kríž. Za večerného šera môže rozjasňovať chvíle meditácie modlitebníkov. Pokojne svieti, keď ho neprehlušuje denný svit.

Jeho jasnožltý odtieň i neobvyklé proporcie napovedajú, že sa chce skôr podobáť na moderné matematické znamienko plus (+) než na staroveký nástroj popravy a symbol smrti, s ktorými sa pre časté použitie na cintorínoch už jednoznačne spája. Chce byť symbolom ukazujúcim na bod, kde sa stretla rozľahlosť širého sveta s výškou prenikajúcou každú hĺbku v Božej ústretovej milosti. Bod uprostred času a priestoru, ktorý nie je len začiatkom nášho letopočtu a ústredným bodom dejín, ale aj bodom skúšky pochopenia každého z nás, či chceme poznať pravdu o Bohu (aký je), alebo ostaneme nechápaví ako Pilát, keď sa pýtal Ježiša: Čo je pravda?, hoci zmučená pravda o Božej láske stála pár krokov pred ním...

Som vďačný Pánu Bohu, vedeniu Biblickej školy, martinskému evanjelicému zboru a jeho duchovným, všetkým, ktorí prispeli pomocnou rukou i dobrými myšlienkami, a nepochybne bratom z USA, ktorí vytvorenie diela podporili finančne. Som vďačný, že som mohol viac rozmýšľať o oslobodzujúcom Slove a pokúsiť sa vyjadriť tú krásu a dobrotu Neviditeľného.

Nech je vo všetkom oslávený náš Pán, ktorý nám ide naproti s túžbou, aby všetci počuli jeho hlas záchranu.

PETER MATIS

MARTIN, BIBLICKÁ ŠKOLA 5. MARCA 2005

Pred 200 rokmi
sa narodil martinský richtár
a kurátor martinského evanjelického zboru

Andrej Švehla

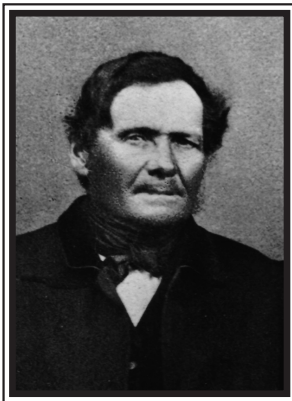
2. 1. 1805 – 5. 1. 1893

Pochovaný je na Národnom cintoríne v Martine.

Len málokto z slovenských miest sa môže pýšiť osobnosťou takého richtára, akým bol Andrej Švehla v Martine. Mohli by sme povedať: správny muž na správnom mieste. Stál pri tom, a nie nečinne, keď sa Martin stal stredobodom slovenských dejín.

Od jeho narodenia prešli už celé dve storočia. Pramene uvádzajú, že sa narodil

4. 1. 1805 v starej martinskej meštianskej rodine, ktorej predkovia sem podľa rodinnej tradície prišli z Čiech s vojskami husitov. Rod, z ktorého pochádzali aj viacerí martinskí richtári, bol už v 18. storočí rozdelený na viaceré vetvy. Andrejov starý otec Ján Švehla býval dlhé roky členom mestskej rady a v rokoch 1776 a 1774 vykonával funkciu richtára. Bibliu tohto Jána Švehlu dosiaľ opatrujú jeho potomkovia. Jeho vnuk Andrej do nej zaznačil: *Táto Svätá Biblia pochodí po mojom starom otcovi Jánovi Švehla. Narodený bol 1726, zomrel 1811. Žil 85 rokov, knihu túto bedlive čítal a veľa znamenite citoval. Bol výborný rečník. Jeho manželka Ka(ta)rína Lobodáš žila 83 rokov. Po smrti jeho (ju) zdedil syn jeho a môj otec Ján Švehla, narodený bol*

1761, zomrel 1827-ho, tiež rád citoval. Manželka, poľažne moja matka Mária Klanica, narodená 1763, zomrela 1847, žila 84 rokov. Táže vzor-ne vynikal(a) dobrotou aj múdrosťou medzi ženami a tiež bola z knihy tejto poučená...“.

V matrike je zapísaný dátum 4. 1. 1805, ktorý si ako dátum narodenia

uvádzal i sám Andrej Švehla. Lenže do matriky v tom čase zapisovali len dátum krstu. Andrej sa v skutočnosti narodil pravdepodobne už 2. 1. 1805, ako zapísal jeho otec do knihy *Summovní postylka...*, vydanéj v roku 1746. Túto rodinnú náboženskú knihu neskôr zdedila Andrejova najstaršia sestra Mária, vydatá Darmeková, a neskôr sa dostala do rodiny Kuchárikovcov a Ondrejčekovcov.

Andrej bol najmladším zo súrodencov. Okrem troch sestier mal bratov Jána, ktorý si v Martine založil fariarsku dielňu a bol aj komisionárom vydání G. Fejérpatakyho-Belopotockého, a Pavla, ktorý sa ako kováč usadil v Banskej Bystrici a neskôr sa stal svokrom biskupa Ľudovíta Gedulyho.

Vyučil sa za stolára u majstra Andreja Gryllusa v Banskej Bystrici a po-

tom viedol stolársku dielňu v Martine. V jeho zápisoch čítame, že na jeseň 1831 pri veľkej epidémii cholery každý deň vyrobil 7 truhiel, ktoré jednoducho vyložil pred dom na cestu, odkiaľ si ich mohol vziať, kto potreboval. Aj on sám ochorel na cholery a ležal osem týždňov. Ako stolár sa zúčastnil i na stavbe budovy Matice slovenskej. Popri každodennej práci sa venoval aj verejnej činnosti. Svoje zmýšľanie dal jasne najavo už účasťou v slovenskom povstaní 1848/49. Dlhé roky pracoval ako člen mestského výboru a v rokoch 1850–1877 stál s menšími prestávkami ako richtár na čele mesta. Bolo to práve v období matičných rokov, v ktorých účinne podporoval všetky národné snaženia a podujatia. Ako najväčejší martinský mešťan na zhromaždení Martinčanov 9. a 10. 5. 1861 podal a presadil návrh, aby do svojho mesta zvolali veľké národné zhromaždenie. Toto Memorandové zhromaždenie, ktoré sa konalo 6. a 7. júna 1861, predurčilo Martin za centrum národného a kultúrneho života Slovákov. Bol aj členom delegácie, ktorá v decembri 1861 odovzdala Memorandum národa slovenského panovníkovi vo Viedni.

Sám sa významnou mierou zaslúžil o všestranný hospodársky i kultúrny rozvoj mesta. Stal sa spoluzakladateľom Matice slovenskej i martinského Nižšieho slovenského evanjelického patronátneho gymnázia, pracoval vo výboroch obidvoch inštitúcií, v roku 1869 podporil založenie Knihtlačiarkeho účastinárskeho spolku, v roku 1872 bol spoluzakladateľom Slovenského spevokolu a zúčastnil sa aj na činnosti ďalších podnikov a spolkov. Mimoriadne hrdinstvo preukázal v roku 1869, keď pred voľbami do uhorského snemu prišlo do Martina na základe žiadosti stoličnej vrchnosti

vojsko, aby zabezpečilo „poriadok“, a chcelo sa ubytovať v matičnej dvorane. Švehla ako richtár ani na opakovanú výzvu vojenského veliteľa nevydal kľúče údajne so slovami: *Ostatne som vám v moci – máte dve kompánie, dajte ma zastreliť, ale kľúč od matičnej dvorany nedostanete z rúk mojich*; a slúžny Jušt ju musel napokon dať otvoriť násilne zámočníkovi.

17. 2. 1829 sa v martinskom ev. chráme zosobášil so Zuzanou Kašovicovou. Narodili sa im synovia Ľudovít (1829), Michal (1834), František (1840) a dcéra Zuzana (1831), z ktorých Ľudovít zomrel vo veku niekoľkých mesiacov a Michal na cholery vo veku 15 rokov. Zuzana sa neskôr vydala za krajčírskeho majstra a ďalšieho zaslúžilého martinského richtára Samuela Šimka. František vyštudoval teológiu, krátko pôsobil ako tajomník superintendenta K. Kuzmányho v Martine, potom ako kaplán v Liptovskom Petre, v spišskej Holumnici a neskôr v Lazoch pod Makytou, kde ho v roku 1877 zvolili za farára.

Andrej Švehla pracoval aj ako svetký funkcionár martinského zboru. V roku 1855, keď sa jeho svokor Ondej Kašovic *pre sošlosť a slabosť* vzdal funkcie kurátora, zvolili ho na jeho miesto. V roku 1860 ho v senioráte zvolili aj za konzistoriálneho radcu.

Andrej Švehla sa dožil vysokého veku 88 rokov. Pred smrťou ešte do rodinnej Biblie doplnil: *Tak ja ako opravdový základ spasenia, knihu túto porúčam mojim nápadníkom, žeby oni nasledovali šlépeje starcov, aby (ju) bedlive čítavali...* Hneď za tým nasleduje zápis jeho vnuka MUDr. Jána Šimka: *Horespomenutý náš starý otec Andrej Švehla zomrel roku 1893, dňa 5-ho januára...*

STRETNUTIE S JÁNOM BAKOSSOM

(31. 3. 1895 Pukanec – 31. 1. 1945 Martin)

Pri príležitosti 110. výročia narodenia a 60. výročia úmrtia Jána Bakossa, banskobystrického evanjelického farára a seniora, sa na jeho počesť na pôde Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici 7. marca 2005 uskutočnilo jubilejné stretnutie, ktoré vysoko ocenilo Bakossovo celoživotné dielo, najmä jeho misijnú prácu, jedinečnú sociálnu službu, odvážny a statočný súboj so sovietskym ateizmom na stránkach Evanjelického posla spod Tatier, ako i jeho kázne proti nacistickému totalitarizmu počas vojnového slovenského štátu. Ako farár pôsobil v Jablonovciach, Hybiach, vo Veľkej pri Poprade a v Banskej Bystrici.

Ján Bakoss bol silno spätý s Martinom: v roku 1920 sa stal martinským evanjelickým kaplánom, od roku 1921 prispieval do martinských Národných novín, po zatlačení Slovenského národného povstania sa ukrýval u príbuzných v Martine. Tu ho martinský vojnový udavač udal gestapu a nacistické komando ho bez súdu a rozsudku na Podstráňach popravilo.

Pri vzácnej jubilejnej príležitosti uverejňujeme úryvky z Bakosovej publicistiky v Národných novinách, ktoré vybral do svojho banskobystrického príspevku na tému Ján Bakoss a Martin Miloš Kovačka.

Podstata ozajstného demokratizmu je nezištná láska k spolublížnym, áno, ten vekovečný príkaz Kristov: Miluj bližneho svojho ako seba samého! Márne sú všetky heslá, snahy programy hocjako pekné, kým nestoja za nimi mužovia takýmto demokratizmom preniknutí: ľud nebude veriť. A nie je to prirodzené? Ako mám veriť človekovi, hoci i každodenne omáľa v ústach vznešené pravdy demokratizmu, keď o ňom viem, že je nenapraviteľný sebec, že sa o chudobu stará len vtedy, keď potrebuje jej hlas!?

Vidne však jasno! Treba priznukovať, že istá blahosklonnosť ešte nedokazuje pravdivosť demokratického zmýšľania. Mnohí sa domnievajú, že ňou už zadosťučinili požiadavkám demokratizmu. Ani zďaleka! Pod rúškom blahosklonnosti, uklonkovania sa pred ľudom veľmi dobre sa môže skrývať už spomínaná vypočítavosť, lstivosť, pokrytectvo. Keď pravotár, lekár, kňaz, novinár a vôbec všetci tí, ktorí s ľudom obcujú, milo sa usmejú na tých, z ktorých žijú, ba na znak náklonnosti i pravice im potrasú, tým ešte nedokázali svoje demokratické zmýšľanie. Vykonalí len svoju – povinnosť.

JÁN BAKOSS: LUD UŽ NEVERÍ. NN 17. 7. 1921

Len na jednu vec poukážem. Stretnite sa s takým staropenzistom – žobrákom a zhovárajte sa s ním. Čo myslíte, o čom vám bude hovoriť? Krvou podbehnutým zrakom v hlbínach duše rozhorčený, vyloží vám svoju biedu, o ktorej premnohým „pánom“ sa ani len nesníva, rozpovie vám, že každodenne preputuje 30 – 50 kilometrov. On, „učiteľ na – odpočinku“, aby si vyžobral kúsok chleba, zaplače vám, že v špíne spáva, že ho vši žerú, jeho, ktorý za 35 – 40 rokov kultúrne pracoval a odchoval hádam celé generácie roduwerných Slovákov. Tak „poučné“ vie vám hovoriť, že páste zatínať...

JÁN BAKOSS. ODDÁ SA TO? NN 15. 5. 1924 (ČLÁNOK „VYBIELILA“ CENZÚRA.)

Husa bez Biblie nemožno pochopiť. Hus s Bibliou stojí a padá. Husa Biblia urobila veľkým. Mnohí to nechcú uznať. Oslavujú Husa ako veľkého vlastenca, iní zas ako mučeníka za svoje presvedčenie, iní vidia v ňom mravokárcu, sociálneho de-

mokrata, odporcu každej autority, priekopníka slobody zmýšľania, opravcu českého pravopisu atď., atď., len jedno nechcú v ňom vidieť – Božieho bojovníka za pravdu Božiu. Takéto oslavovanie Husa neznamená nič inšie, ako zapierať Husa. Značí to zamlčovať práve to, čo tvorí význam Husov v dejinách českých a v celom vývoji európskeho ľudstva.

JÁN BAKOSS: PAMIATKA JÁNA HUSA. NN 5. 7. 1921

Ohromná väčšina z nás nepovažuje vec celku za svoju osobnú vec. To toľko značí, že stojíme ešte na nižšom stupni národného života a že máme mnoho doháňať. Mnohí si myslia, že keď napríklad riadne zaplatia svoje povinné dane, tým už zadosť učinili požiadavkám celku, viacej sa už nepožaduje od nich. Smutný omyl! To je minimum, čo sme povinní vykonať. Spoločnosť, národ viacej žiada od nás. A v tomto pluse ide vlastne o celé zmýšľanie človeka. Tak tomu rozumieme: každý pracujúci má živo cítiť: za to, čo konám, hovorím, píšem, som zodpovedný celku. Treba ustavične prizvukovať a uvedomovať si, že každé naše slovo, každý skutok, každá práca, i tá najprostejšia, zanecháva stopy v celku, pôsobí v ňom, či už v smere pozitívnom alebo negatívnom...

JÁN BAKOSS: CIT ZODPOVEDNOSTI. NN 10. 6. 1923

Veru bol nám vždy sviatočný deň, keď naše N. N. priniesli Rázusov článok! A napísal ich hodne. Vrelosť srdca básnika – politika, úprimnosť jeho dobrej duše, horúca túžba, aby zmizlo z nášho života všetko, čo nivočí našu silu a nedovoľuje nám žiť životom bohatým, dávajú Rázusovým úvahám akýsi neobyčajný ráz, povedal by som – prorocký.

Krásne bolo a hlboko dojímalo, že Rázus i v najzúrivejších bojoch politických, keď mnohí nešťitili sa jedovato napádať ani jeho česť, nikdy sa nedal strhnúť k osobníckárstvu. I v písanom i v hovorenom slove vždy stál vysoko, vysoko nad svojimi protivníkmi a až úzkostlivo sa vyhýbal všetkému, čím by sa bol previnil proti džentlmenstvu. Martina Rázusa ste nepočuli nikdy švať! Vždy a všade písal len to, o čom bol presvedčený, že je pravda. Presvedčený – presviedčal a vychovával. Z jeho zhromaždení odchádzali ste lepší a uspokojení, lebo ste skalopevne verili, že za povedaným slovom stojí muž, ktorý vás nikdy nezradí a ktorému ide len o dobro vlasti a národa bezpodmienečne. Pamätáte sa na Rázusove zhromaždenia!? Vy ste plakávali na nich. Sila pravdy, strhujúca moc neohrozenosti, statočnosti a rodolásky Martina Rázusa vás zaujali, i keď ste stáli mnohí navonok proti nemu, v dušiach ste mu prisviedčali a boli ste jeho...

Rázusove deti!...

Žiaľ, Martin Rázus už prestal hovoriť, prestal písať.

Stojím pri jeho nemom hrobe s plačúcou dušou...

A hľadím v bolestnom zadumaní, ako prichodia mnohí a sypú kvietky vďaky, úcty a úprimnej lásky na čerstvú mohylu veľkého človeka, proroka národa.

Zamĺkol?

Mám snažnú prosbu na povolanejch. Uctíme si jasnú pamiatku svojho drahého buditeľa a proroka i tak, že vydáme knižne aspoň najcharakteristickejšie jeho články, úvahy v N. N. Sú v nich state, ktoré nestratia platnosť, kým len slovenské slovo znieť bude. State, ktoré neprestaneme nikdy považovať za národné evanjelium a ktoré nás musia viesť v nebezpečných krútnavých časov a oduševňovať v dobrom snažení za rozkvet a blaho národa a vlasti.

Martin Rázus umrúc – ešte hovorí..

A nikdy neprestane povzbudzovať, viesť ozajstné slovenské duše..

B. Bystrica 18. augusta 1937

J. BAKOSS: UMRÚC EŠTE HOVORÍ. NN 21. 8. 1937

RUDO BRTÁŇ

Za umučeným... Jánom Bakossom

Tvoj pohľad počerný dve vojny videl kruté
a ťažko ranený si z prvej vyviazol:
Videl si lazarov aj črepy odtrhnuté,
prežil si chloroform, karbol i cibazol.

A ako kazateľ si prišiel mladý k nám,
s ohnivým pohľadom a hlasom darom rečníka:
Tak zvučal mohutne ten veľký hybský chrám
a Tvoj hlas do duší aj dneska preniká!

Vždy večný nepokoj Ťa vpred hnal do práce
a noha za vedou v kraj diaľny neraz prišla:
a tak si zanechal tu dielo trváce
jak veľký kazateľ, redaktor nášho „Posla“...

A Tatry studené Ťa ďalej vábili
do Spiša, do Veľkej, tam blízko Popradu:
no cesty života sa ďalej hadili,
až v krásnej Bystrici si našiel záhradu,

kde si sa úmorne dni, noci starával
o svoje stádočko, tak verne strážené:
Zdalo sa: v pokojný prístav si doplával
a ako senior kázaval nadšene.

Ale keď vyšľahli povstania plamene,
z prvých si za práva a pravdu zablčal
a v svätú obeť dal i dieťa milené,
i seba do hôr hnal – kým vrah Ťa umlčal.

Bola to preťažká a trpká Tvoja púť,
keď si sa Prašivou cez hrebeň prebíjal:
a keď Ťa z Magurky hnal lósu trpký prút
cez Liptov do Turca, kde si sa ukrýval.

No pomsta katanov Ťa našla v úkryte,
už vrch Ťa nechránil a neukryla hora –
zviazali, guľkou máš čelo už prebité,
mordári zabili povstalcu seniora.

Ruky Ti drôtami za chrbát zviazali,
tí vlci katanskí strelili do čela,
vo vrecku Biblia, len tú Ti nevzali,
ostatnú potechu farára seniora.

Krv Tvoja nevinná, krv rodná vyliala
o pomstu volala, do dneska narieka:
Skloňte sa, Hybänia, krú jeho presväta –
spomeňte farára, dobrého človeka,

spomeňte, ako on i z mála rozdával,
ako ste v kostole na neho hľadeli:
ako sa potešil, s vami keď rozprával,
aký bol priateľský, plachý a nesmelý.

No tvrdý bojovník za práva národa,
nástupca v Bystrici Karola Kuzmáňa:
obaja čakali delá, zvon slobody,
z noci vás vyviedli na úsvit za rána.

Skloňte sa Tatry a končiare Kriváňa,
zaplačte plesá aj s Váhom a chmárami:
zahučte organy, nech mu zvon vyzváňa,
zahynul mučeník hroznými mukami.

Sbohom buď, drahý náš, sbohom buď naveky:
s Tebou sa lúčime, no duch Tvoj ostane
na večnú pamiatku, pominú náreky,
prídeme zaspievať pesničku o Jáne!

Jáne náš, Jáne náš, dvojtihodný Pane,
na chladnom kameni s nami vždy ostávajú:
dočkáš tam na nebi slávne zmŕtvychvstanie:
a nám tú pomocnú ruku vždy podávajú!

6. júna 1950

VÝROČNÁ SPRÁVA 2004

Najdôležitejšou udalosťou pre náš cirkevný zbor bolo v r. 2004 otvorenie evanjelickej základnej školy (EZŠ). Škola sa životaschopne rozbieha a bude si nadštandardný kredit. Záujem rodičov prevyšuje naše súčasné kapacitné možnosti. Bude treba nájsť zodpovedné riešenie pre dostavbu školy, alebo jej umiestnenie vo vyhovujúcich priestoroch. Otvorením EZŠ sa zrealizoval jeden z kľúčových misijných projektov. Bude do veľkej miery záležať na cirkevnom zbore, ako bude schopný školu podporovať a deti integrovať do svojho spoločenstva.

Aj v tomto roku by sme chceli pokračovať v podpore misijných projektov. Skúsenosti z predošlých rokov ukazujú, že misia musí smerovať viac dovnútra zboru a byť adresnejšia a osobnejšia. Bude preto dôležité dbať viac ako doteraz na osobné vzťahy v spoločenstve a budovať vnútornú jednotu.

Z roka na rok môžeme intenzívnejšie vnímať, že situácia pre cirkvi na Slovensku je čoraz menej priaznivá. Sú to jednak útoky zvonku, ktorých cieľom je naštříbiť dôveryhodnosť cirkvi. Je to zrejme jeden zo spôsobov, ako pripraviť verejnosť na odľuku cirkvi od štátu. A potom je tu aj napätie medzi vedením našej cirkvi a ZED. V situácii, keď viac ako inokedy potrebujeme vnútornú jednotu, sú to znepokojujúce signály. Zároveň je to však výzva aj pre náš zbor, aby o túto jednotu usiloval a chránil si ju v zmysle slov apoštola Pavla Ef. 4, 1b-3: *Žite tak, ako je hodné povolania, ktorým ste boli povolaní, vo všetkej pokore, nežnosti a trpezlivosti, znášajte sa vospolok v láske a usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja.*

V uplynulom roku sa v našom zbore objavila jedna povšimnutiahodná tendencia. O veľké celozborové akcie je čoraz menší záujem, aj keď sme sa ich usilovali pripraviť dôkladne a s pútavým programom, počnúc celozborovou evanjelizáciou cez zborový deň v Ďanovej, tábory až po novembrové zborové dni. Na druhej strane však rastie záujem o stretávanie sa v menších skupinkách, kde sa vytvára dôvernejšie, menej anonymné spoločenstvo. Zrejme je potrebné popri tradičných formách stretávania podporiť tzv. bunkový systém spoločenstva, či už v zborových priestoroch, alebo v domácnostiach. Misia by tak bola osobnejšia a adresnejšia. V prípade väčších stretnutí nás potešil záujem okolitých zborov o evanjelizáciu Pro Christ a stretnutie spevokolov Turca. Okrem spomenutých podujatí sme sa snažili udržiavať kontakty s okolitými zborní formou návštev spevokolu, hosťujúcich farárov a stretnutiami mládeže z nášho regiónu.

Nepodarilo sa nám udržať mládežnícke služby Božie najmä kvôli problémom s hudobným sprievodom. Chceli by sme však tieto služby obnoviť. Hľadáme pre ne optimálnejšiu podobu a spôsob, ako zabezpečiť hudbu. Ak by sa tieto služby Božie ujali, uvažujeme o možnosti druhých služieb Božích v ne-
deľu predpoludním – jedny klasické a druhé netradičné. Bolo by dobré využiť

celé nedeľné dopoludnie aj na iné menšie stretnutia, ako sú modlitebné, biblického štúdia, či pri občerstvení a ponúknuť tak možnosť pre každého prísť kedykoľvek a nájsť si miesto v spoločenstve. Mali by sme viac dbať na blízke osobné vzťahy, porozumenie a prijatie než na programy. Ani najzaujímavejší program nedokáže nahradiť láskavé spoločenstvo. Preto by sme sa mali v tomto roku cielenejšie zamerať na osobnú misiu a zároveň podporiť aj misiu vonkajšiu.

K úlohám minuloročného konventu:

1. Podporiť EZŠ – bolo zrealizované.
2. Pripraviť dve celozborové nedele – uskutočnilo sa v rámci misijnej nedele s hosťujúcim prednášateľom M. Findrom a zborového víkendu s hosťom J. Kalletom, ev. farárom z Č. Tešina.
3. Pripraviť jednu celozborovú evanjelizáciu – Pro Christ v marci.
4. Pripraviť výhľad personálneho zloženia duchovných – zborové presbyterstvo už dlhší čas zvažuje, či je pre zbor najlepší súčasný model: farár a dvaja kapláni. V minulom roku odišiel z kaplánskeho miesta brat A. Kacian, ktorý pracuje na plný úväzok pre Biblickú školu. Sestra kapláňka Katarína Suchá vypomáhala ako seniorátna kapláňka, takže zbor nemal potrebných ordinovaných pracovníkov pre plnohodnotné fungovanie. Situácia sa zlepšila, keď na kaplánske miesto prišiel brat farár J. B. Hroboň a sestra Suchá znovu pracuje u nás na plný úväzok. Keďže obsadenie kaplánskych miest nie je trvalým riešením, nakoľko kapláni sú k dispozícii biskupom a nie zboru, hľadali sme trvalejšie riešenie v podobe dvoch farárov, ktorí by mali jasne definované kompetencie, a prípadne jedného kaplána. Presbyterstvo neprijalo ešte jednoznačné stanovisko.
5. Kurzy biblického štúdia sa nepodarilo zabezpečiť. Stálo by za úvahu poradiť intenzívne kurzy v rámci Biblickej školy a do organizovania bunkových spoločenstiev zapojiť absolventov Biblickej školy.
6. K reforme presbyterstva sme zatiaľ nepristúpili.
7. Dokončiť opravu kostola a pripraviť zborové dni k 220. výročiu posvätenia chrámu – bolo zrealizované.

Krsty. Pokrstených bolo 26 chlapcov a 26 dievčat, z toho 11 v staršom veku. Bolo by potrebné udržiavať s mladými rodinami kontakt a pozývať ich na spoločné stretnutia, aby sme s nimi po krste, konfirmácii alebo svadbe nestratili kontakty.

Zaznamenali sme nárast počtu **sobášov** – 27, čo je o päť viac ako v predchádzajúcom roku. Mladí ľudia vo veku od 20 do 25 rokov sa javia ako duchovne najviac hľadajúca skupina, aj keď väčšinou nemajú záujem zapájať sa do spoločenstva.

Pohreby. Oproti roku 2003 sme mali o 4 pohreby menej – 59. Aj keď sa javia ako príležitosť pre oslovenie pozostalých, napriek priaznivým ohlasom na

rozlúčky je záujem o zapojenie sa do zboru len veľmi sporadický. Chceme preto viac pracovať s ľuďmi, ktorí stratili svojich blízkych.

Detská besiedka. Účasť na detskej besiedke z roka na rok klesá viditeľne napriek všemožnej snahe učiteľov. Aj keď sme pripravili pre deti rôzne zaujímavé akcie, tábory aj letnú biblickú školu, nedari sa nám tento trend zvrátiť. Základná škola nie je náhradou za detskú besiedku. Plánujeme zaviesť nový vyučovaci program a získavať ďalších spolupracovníkov. Rovnako ako v ostatných oblastiach je potrebné ísť za deťmi, osobne ich pozývať a venovať sa im. Detský klub sa preniesol na pôdu základnej školy, v budúcom roku ho plánujeme otvoriť aj pre deti z okolia a perspektívne vytvárať pri EZŠ centrum voľného času pre deti všetkých vekových skupín.

Vyučovanie náboženstva. V školskom roku 2003/2004 bolo prihlásených na ZŠ 174 detí, t. j. o 17 viac ako vlani, na SŠ 31 (rovnaký počet ako v minulom roku). Sme radi, že napriek novému nariadeniu o kvalifikácii pedagógov sa nám podarilo zabezpečiť učiteľov s potrebnou kvalifikáciou. Aj keď je ich práca náročná a záujem detí malý, je potrebné nestratiť kontakt s evanjelickými deťmi a privádzať ich do zboru ku konfirmácii a do spoločenstva mládeže. Zo skúseností učiteľov vieme, že ich práca je vzhľadom na správanie detí stále ťažšia. Preto im patrí osobitné poďakovanie za ich vernosť a trepezlivosť.

Konfirmovaných bolo 15 chlapcov a 26 dievčat, z toho 15 v staršom veku. Na tohtoročnú konfirmáciu sa pripravuje 24 a v prvom ročníku je 23 konfirmandov. Aj z týchto údajov vidieť, že máme slabé ročníky. Aj keď je to problém predovšetkým rodinnej výchovy, zbor musí túto úlohu vo väčšej miere prevziať na seba. Ak mladí nebudú mať spoločenstvo, neudržia sa. Škoda, že druháci stratili záujem o mladší dorast, ktorý prestal fungovať. Zrejme bude potrebné zamerať sa viac na súčasný dorast, ktorý postupne prechádza do mládeže, a viac ho otvoriť najmä mladším, aby sa cítili byť prijatí. V rámci dorastu sa schádza okolo desať účastníkov, celkove má asi 18 členov. Formuje sa aj nová hudobná skupina.

Mládež. Mnohí stabilní členovia mládeže odišli do škôl alebo do zahraničia. Niektorí z nich sa príležitostne zapoja do stretnutí, noví nepribudli, a tak mládež čo do počtu stráca. Predsa však sa snaží zodpovedne pripravovať program, sprevádzanie piesní a spolupracovať so skupinami evanjelickej mládeže z okolitých zborov. Mládež pripravila celozborovú evanjelizáciu Jesus House, služby Božie na Štefana a dvoje večerné služby Božie v angličtine, ktoré sa stretli s priaznivým ohlasom najmä u zahraničných študentov v našom meste. Sestra kapláňka Suchá koordinuje prácu s mládežou a pravidelne zvoláva stretnutia vedúcich. Stretáva sa aj skupinka staršej mládeže a skupinka za účelom spolupráce s mládežníckymi organizáciami v Turci. Nedávno sa začala formovať skupinka mladých párov a v Diakovej skupinka dorastu. Mládež sa zaujíma a podieľa aj na ekumenických diskusných kluboch Quo Vadis.

Rodinné spoločenstvo (RoS) je skôr skupinkou 6 – 10 bratov a sestier

strednej generácie. Je určitým modelom bunkového spoločenstva, podľa vzoru ktorého by mohli fungovať aj ostatní. Bolo by dobré, keby sa zvlášť stretávali aj mladé rodiny.

Biblická hodina. Účasť sa stabilne držala okolo 25 – 30 účastníkov. Pribudli aj noví. Popri biblickom štúdiu sa venujeme rozhovorom a modlitbám. Som rád, že aj keď sa nácvik spevokolu presunul na nedeľu, výraznejšie sa to na účasti na biblických hodinách neprejavilo.

Spoločenstvo ručných prác sa drží verne a koná svoju požehnanú službu pre zbor. Aj keď majú mnohé sestry zdravotné či rodinné ťažkosti, o to viac si ceníme ich obetavosť, láskavosť i štedrosť.

Zborová diakonia. Podarilo sa nám vybaviť dotáciu z VÚC a následne rozšíriť prácu o platených zamestnancov. Okrem vedúcej zborovej diakonie boli piati pracovníci na plný úväzok, štyria z úradu práce a štrnásť dobrovoľných pracovníkov. Vykonávali sa návštevy v domácnostiach, opatrovateľská služba, služby Božie v kaplnke, v domovoch dôchodcov a návštevy v nemocnici. Uskutočnilo sa stretnutie najstaršej generácie v máji a stretnutie pozostalých v novembri. Práca zborovej diakonie vytvára kredit cirkevného zboru aj voči mestu. Všetkým pracovníkom zborovej diakonie patrí naše uznanie za nadštandardnú prácu, ktorú vykonala v uplynulom roku.

Služby Božie. Návštevnosť sa drží dlhodobejšie na stabilnej úrovni. K určitému útlmu prichádza na jeseň, cez advent a sviatky sa účasť dvíha. Pokúšali sme sa pripraviť takmer na každú nedeľu nejaké spestrenie programu služieb Božích, zvlášť sme sa venovali novým piesňam. Odrazilo sa to aj na reformačných službách Božích vysielaných v priamom prenose STV, na ktoré boli prevažne priaznivé ohlasy. Účasť na filiách sa drží na stabilnej úrovni. Po tešiteľné bolo, keď sa počas adventných večerní zdvihla účasť v Dražkoviaciach a vytvorila sa aj veľmi bezprostredná atmosféra. Vidno, že filie majú potenciál rásť, potrebujú však väčšiu pozornosť zo strany farárov v zbore. Pri súčasnom obsadení by si každý z nich mohol zobrať na starosť jednu filiu.

Členovia zboru. Zostavovali sme elektronickú evidenciu členov cirkevného zboru, no ukázalo sa, že momentálne neexistuje vyhovujúci špeciálny program, ktorý si zrejme budeme musieť zadovážiť sami. Po skompletizovaní databázy chceme aspoň raz do roka posilať informácie o cirkevnom zbore najmä tým, ktorí inak s dňami v zbore nemajú kontakt.

Nedeľný spravodajca je už samozrejmom súčasťou služieb Božích, je kladne prijímaný a zároveň slúži ako dokument o činnosti zboru.

Martinský evanjelik má svoju štandardne vysokú úroveň. Vďaka úsiliu redakčnej rady sa stihli pripraviť všetky čísla, aj keď niekedy v časovej tiesni.

Spevokol odviezol v uplynulom roku výnimočne dobrú službu v podobe nácvikov nových piesní, vystúpení v domácom, ale i okolitých zboroch – Vrútky, Turčianske Jaseno, Mošovce, Slovenské Pravno. Je to vlastne určitá súčasť

misie nášho cirkevného zboru. Spevokol si takisto dobre počínal pri reformáčnych službách Božích a pri takmer všetkých zborových podujatiach. Teší nás, že pribudli aj noví členovia.

Mládežnícky spevokol skončil svoju činnosť s tým, že mládež prevezme nácvik nových piesní a spevokol dospelých časť repertoáru. Príležitostne vystúpil aj detský spevokol. Z ďalších hudobných podujatí treba spomenúť tri koncerty klasickej hudby a vystúpenie mládežníckeho spevokolu z Minnessoty. Bolo by dobré znovu pripraviť v advente organové koncerty.

Športové aktivity. Na posilnenie telesného zdravia i spoločensva sú populárne stretnutia pri futbale, aerobiku a kalanetika.

Hospodárenie zboru je podrobnejšie uvedené v správe o hospodárení (pozri Spravodajcu zo 6. 2.). V príjmových položkách treba vyzdvihnúť fakt, že milodary od našich členov boli vyššie o 12 %. Príjem z cirkevnej dane poklesol o 5 %, najmä preto, lebo mladší členovia zboru už ani nevedia o tejto povinnosti. V tomto roku sme vzhľadom na priaznivejšiu ekonomickú situáciu nevykonávali veľké zbierky, takže úroveň ofier ostala zhruba na tej istej úrovni ako v roku 2003. Celkove možno povedať, že členovia nášho cirkevného zboru sú solidárni s jeho úlohami i problémami a dokážu zbor z finančnej stránky podporiť. Osobitné poďakovanie patrí tým, ktorí prispievajú na zbor pravidelnou mesačnou podporou aj vo výške desiatich percent z platu. Do budúcnosti musíme rátať s tým, že budeme odkázaní prevažne na vlastné zdroje. Je to dané aj naším členstvom v Európskej únii, keď už nie sme považovaní za chudobnú krajinu. V uplynulom roku sme okrem opravy kostola nemali významnejšie investície, vďaka čomu sme v priaznivejšej ekonomickej situácii ako uplynulé tri roky. Prešli sme z jednoduchého účtovníctva na podvojnú, čo nám umožní presnejšie sledovanie príjmov a výdavkov, zároveň však pre tento rok vzhľadom na preskupovanie jednotlivých položiek sťažilo porovnanie s predchádzajúcim účtovným obdobím.

Ostatná činnosť zboru. Navštívili nás tri skupiny hostí z USA, ktorí brigádovovali na starom gymnáziu a viedli letnú biblickú školu. Privítali sme opäť sestru Dorotheu Hansen z Nemecka, skupinu hostí z partnerského zboru Hoogeven a zo Soulu. Pripravili sme adventné večierne s programom, na ktoré bol priaznivý ohlas. V lete sa uskutočnil detský tábor v Lazoch pod Makytou. Mrzí nás, že tábor RoS sa nakoniec neuskutočnil a že je malý záujem o modlitebné spoločenstvo, ktoré sa stretáva pravidelne každý utorok. Tešila nás činnosť ZEI, ktorá pripravila viaceré vydarené podujatia, za všetky treba spomenúť stretnutie s členom Európskej komisie Jánom Figelom. Pre ochorenie spolubrata Petra Bačiaka ostala starostlivosť o archív iba na bratovi Františkovi Tichom. Sme vďační za ich trpezlivú prácu. Mali sme celý rad hosťujúcich kazateľov domácich i zahraničných a obvyklé ekumenické stretnutia s rímskokatolíckou cirkvou v rámci modlitebných týždňov. Viac pozornosti by sme mali venovať spolupráci s Biblickou školou a využívať jej vzdelávacie programy pre osobný aj zborový duchovný rast.

Odhalenie pamätnej tabule
pri príležitosti 220. výročia posviacky
martinského evanjelického kostola

Na záver ďakujeme všetkým spolupracovníkom za ich obetavú a vernú službu na Božiu chválu.

Úlohy na rok 2005:

1. Posilniť jednotu spoločenstva:
  - zintenzívnením modlitebného života
  - zakladaním buniek
2. zaviesť nový vyučujúci program pre deti
3. podporiť činnosť EZŠ
4. obnoviť netradičné služby Božie
5. venovať viac starostlivosti filiám a pastorálnym návštevám
6. pokúsiť sa o zavedenie druhých služieb Božích v nedeľu predpoludním a stretávania pri občerstvení
7. vyslať misijný tím do Ruska a podporiť spoluprácu s kórejskými kresťanmi.

Veríme, že Pán Boh sa svojou milosťou prizná k našej práci a požehná ju, aby náš zbor bol na Jeho chválu a mnohým na spasenie aj v roku 2005.

JÁN HROBŇ, ZBOROVÝ FARÁR

SPIEVAJTE HOSPODINOVÍ NOVÚ PIESEŇ...!

Stalo sa tradíciou v našom zbere, že na začiatku občianskeho roka sa zide spevokol na výročné stretnutie. Tohto roku sme sa stretli 6. februára v budove Biblickej školy. Prišli skoro všetci na čele so sestrou dirigentkou a bratom farárom. Zamýšľali sme sa nad hlavnými úlohami našej práce, ktorou prispievame k šíreniu evanjelia nielen doma, ale aj v susedných cirkevných zboroch. Určite by náš spevokol, najmä na sviatky, mnohým chýbal.

Minulý rok sme si pripomenuli 220. výročie posvätenia nášho kostola. Všetko, čo sa v ňom a okolo neho dialo, osobnosti na kancli aj v laviciach zohrali významnú úlohu v živote našej cirkvi aj národa. Už dlhé desaťročia je pri tom i zborový spevokol. Spomínali sme na váženého pána učiteľa Jána Meličku, ktorý patril k jeho najvýznamnejším dirigentom. Zapotili sme sa predovšetkým na Pamiatku reformácie, lebo služby Božie vysielala televízia.

Záleží nám na pestovaní dobrých vzťahov s inými cirkevnými zbormi. Zorganizovali sme preto Stretnutie evanjelických spevokolov Turca. Okrem nás tam boli spevokoly zo Sučian, Vrútok, Blatnice, Necpál a Mošoviec. Brat senior Jozef

Havrila nás nabádal v tejto práci pokračovať aj v budúcnosti. Pokiaľ je to možné, spievame i na sobášoch, pohreboch, stretnutiach najstaršej generácie a ekumenických podujatiach. Smutno nám bolo minulého roku najmä za sestrou presbyterkou Zuzanou Kytlicovou, Olgou Kováčikovou a bývalou členkou nášho spevokolu Aničkou Petrovičovou. Poslúžili sme pri službách Božích v Hornom Jasene, Príbovciach, Slovenskom Pravne, Košťanoch nad Turcom a v Mošovciach. Pri nácvikoch sa posilňujeme slovom Božím a modlitbou. S radosťou prijímame medzi ďalších záujemcov o spev. Chýbajú nám najmä muži. V súčasnosti je nás. 43. Ďakujeme sestru Olinke Petrovičovej, sestru Chomovej, Irenke Djubekovej, Petrovi Bačiakovi a manželom Mayerovcom z USA za ich pomoc. Zo zdravotných dôvodov, respektíve preto, že odcestovali do svojej vlasti, prestali byť členmi nášho spevokolu.

V závere stretnutia sme si našu činnosť zrekapitulovali snímkami, o ktoré sa postaral Dušan Borcovan. Popriali sme si pevné zdravie, Božie požehnanie a veľa chuti slúžiť aj naďalej svojim blízkym.

DARINA RUTTKAYOVÁ

D O D A T O K

Bez Boha je v človeku prázdno. Nie je to len skúsenosť cirkevného otca Augustína, ktorého duša našla iba v Bohu uspokojenie, ale aj moja skúsenosť. Božia prítomnosť v nás prebúdza ducha pokánia. Pôvodný grécky význam slova pokánie znamená zmenu myslenia. Iný postoj k Bohu, k viere, k hriechu, ktorý vyviera z hlbokého presvedčenia, že Ježiš je pravý Boh a Spasiteľ. Človeku to pomáha odvrátiť sa od zla a hľadať Boží pokoj.

S dôverou sa obraciam k Tebe, Pane, a odovzdávam sa do Tvojej ochrany tu čase, a raz aj tam večne. Prosím Ťa, Pane Ježiši Kriste, daj mi viac nádeje i trepezlivosti. Nevzdaj ť sa odo mňa. Prosím o milosť, aby som mohol konať skutky Tebe milé, modliť sa a spievať Ti pieseň na slávu. Duchu Svätý, pomôž mi v bolestiach a kríži, keď už chýba sil. Nedaj mi zúfať. Prosím Ťa o to úpenlivo, aj keď mi je často smutno aj cívo.

Z DIÁRA BRATA EDUARDA FIGURU

UDALOSTI V NAŠOM CIRKEVNOM ZBORE VO FEBRUÁRI A V MARCI 2005

- Od 2. – do 9. januára sme mali Aliančný modlitebný týždeň, ktorý prebiehal v rámci obvyklých stretnutí dospelých a mládeže. V nedeľu 9. 1. sme v rámci večierne ukončili tento týždeň spolu s bratmi a sestrami z rímskokatolíckej cirkvi v Biblickej škole.
- 6. januára – Na Tri krále sme si službách Božích pripomenuli 150. výročie narodenia Eleny Maróthy-Soltésovej.
- 23. januára sme mali stretnutie s prosbami za jednotu kresťanov v rímskokatolíckom kostole na Severe o 17,00 h.
- 30. januára sme na službách Božích spomínali na 130. výročie násilného zatvorenia Nižšieho evanjelického patronátneho gymnázia v Turčianskom Svätom Martine.
- V sobotu 5. februára bolo v Biblickej škole stretnutie predsedníctiev cirkevných zborov Turčianskeho seniorátu, na ktorom sa zaoberali témou „financovanie cirkvi“.
- V nedeľu 6. februára sme uskutočnili celozborový výročný konvent po hlavných službách Božích. Hlasovaním boli odsúhlasené všetky tri prednesené správy: Správa kňaza za rok 2004, Správa o hospodárení cirkevného zboru a Správa revíznej komisie.
- Zborový spevokol sa stretol ako tradične každý rok v zborovom dome 6. februára. Po výročnej správe o činnosti sa v príjemnej atmosfére uskutočnila beseda členov spevokolu..
- V nedeľu 13. februára odvysielala Slovenská televízia na 2. programe Televízy posl 2/2005. V relácii boli pripomenuté i významné martinské evanjelické jubileá 2005: 250. výročie narodenia 1. posttolerancného martinského farára Ondreja Plachého, 130. výročie násilného zatvorenia Nižšieho evanjelického patronátneho gymnázia v Turčianskom Svätom Martine, 60. výročie úmrtia martýrov – evanjelických farárov Jána Ćakossa, Jozefa Bučku,

a 100. výročia členky nášho zboru Márie Rázusovej-Martákovej.

- V nedeľu 20. februára sa konali v Biblickej škole popoludňajšie rodinné služby Božie.
- V nedeľu 27. februára sa v bratislavskom divadle Astorka uskutočnila jubilejná akadémia pri príležitosti 135. výročia založenia Živeny a 150. výročia narodenia Eleny Maróthy-Soltésovej. Akadémiu pomohli pripraviť viacerí členovia nášho zboru.
- V sobotu 5. marca sa v Biblickej škole uskutočnila slávnosť spojená s vernisážou vitráže okien Biblickej školy. Vitráž pripravil Peter Matis na biblický motív Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.

klub Quo Vadis
www.klubquovadis.sk

Ol'ga Fábiková

a jej životný príbeh, ktorý vás zdvihne zo sedadla
Poznáte ju aj z televíznej obrazovky, z Vatkerty show

...jej hosť:
Jozef Fábik
bluesový gitarista a spevák
Vstup voľný

Organizuje:
 v spolupráci s:

7. apríl 2005 (štvrtok), 18.00
MaPa café
V.P.T.oha 3, Martin

Dneska
 vstup
 zdarma

Spisy apoštolských otcov

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine. Vede redakčný kruh: Ján Hroboň,
Ján Bohdan Hroboň, Peter Ďurík, Anička Mišunová, Miloš Kovačka,
Alžbeta Stančevová-Kátlovská, Katarína Suchá.

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie
www.bsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176